

N á v r h

**STRATÉGIA DIGITALIZÁCIE KÍN
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE**

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
november 2012

OBSAH

ÚVOD.....	3
I. VÝCHODISKÁ DIGITALIZÁCIE KÍN.....	5
I.1 OPIS DIGITALIZÁCIE	5
I.2 VÝZNAM DIGITALIZÁCIE KÍN PRE DISTRIBÚCIU FILMOV.....	5
I.3 VÝZNAM DIGITALIZÁCIE PRE PREVÁDZKOVANIE KINA	6
I.4 TECHNICKÝ ZÁKLAD DIGITALIZÁCIE	6
I.5 FINANČNÁ NÁROČNOSŤ DIGITALIZÁCIE KÍN.....	10
I.6 EKONOMICKÉ MODEL Y DIGITALIZÁCIE V ŠTANDARD OCH DCI	10
II. SÚČASNÝ STAV DIGITALIZÁCIE KÍN V SR.....	13
II.1 STAV KÍN V SLOVENSKEJ REPUBLIKE – ZÁKLADNÝ OPIS A ŠTATISTIKA.....	13
II.2 POROVNANIE POSTAVENIA NA TRHU – VIAC SÁLOVÉ A JEDNOSÁLOVÉ KINÁ.....	14
II.3 STAV DIGITALIZÁCIE KÍN V SLOVENSKEJ REPUBLIKE.....	15
II.4 PRÍNOS AVF K DIGITALIZÁCII KÍN V ROKOCH 2010 - 2012	17
II.5 POTENCIÁL JEDNOSÁLOVÝCH KÍN V SR A VÝZNAM ICH ZACHOVANIA V KONTEXTE MIESTNEJ KULTÚRY 22	
II.6 HLAVNÉ PROBLÉMY PREVÁDZKY JEDNOSÁLOVÝCH KÍN	23
II.7 LIMITY DIGITALIZÁCIE NA STRANE PREVÁDZKOVATEĽOV	24
III. DIGITALIZÁCIA V ROKOCH 2013 – 2014.....	26
III.1 DIGITALIZÁCIA V ŠTANDARD OCH DCI A HD	26
III.2 FINANČNÁ NÁROČNOSŤ DIGITALIZÁCIE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE	27
III.3 FINANCOVANIE DIGITALIZÁCIE	29
III.4 NÁVRH OPATRENÍ NA ZABEZPEČENIE DIGITALIZÁCIE JEDNOSÁLOVÝCH KÍN V SLOVENSKEJ REPUBLIKE V ROKOCH 2013 A 2014	29

ÚVOD

V Programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky na roky 2012 – 2016 sa uvádza, že „prostredníctvom Audiovizuálneho fondu sa vláda zameria na zlepšovanie dostupnosti audiovizuálnych kultúrnych obsahov cez efektívny systém podpory distribúcie slovenských diel a projektov digitalizácie kín“. Vypracovanie Stratégie digitalizácie kín v Slovenskej republike (ďalej len „**stratégia**“) bolo určené ako jedno z opatrení na realizáciu vyššie uvedenej úlohy v Rozpracovaní programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2012 – 2016 na podmienky rezortu kultúry.

Stratégia nadväzuje na základné dokumenty Európskej únie a UNESCO, mapuje súčasný stav v oblasti digitalizácie kín v podmienkach Slovenskej republiky (ďalej aj ako „SR“), vymedzuje ciele, stratégiu a predpoklady účinnej podpory digitalizácie kín.

Digitalizácia kín je procesom, ktorý pre kiná v SR a vo svete predstavuje najzávažnejšiu výzvu, akej museli v posledných desaťročiach čeliť. Zásadné zmeny, ktoré digitalizácia kín prináša, menia nielen technickú stránku distribúcie a premietania kinematografických diel, ale aj celkové postavenie kina vo vzťahu k ostatným kultúrnym inštitúciám. Digitalizácia kín však vyžaduje značné finančné prostriedky, ktoré najmä v prípade jednosálových kín nie je možné zabezpečiť z vlastných zdrojov prevádzkovateľov kín a ich zriaďovateľov.

Kinematografia a jej hlavná distribučná platforma kino predstavuje jeden z najefektívnejších spôsobov šírenia kultúrnych hodnôt a zároveň je jedným zo zdrojov kultúrnej rozmanitosti. Na význam kinematografie poukazuje Európska komisia aj v Zelenej knihe o uvoľnení kultúrneho a kreatívneho priemyslu, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je aj kinematografia.¹ Aj v Slovenskej republike kiná predstavujú významný kultúrny sektor, ktorého tržby dosiahli v roku 2011 sumu 17,2 mil. eur², pričom priamo v kinách bolo zamestnaných 920³ pracovníkov (okrem toho treba počítať s ďalšími pracovnými miestami v oblasti distribúcie a propagácie).

Kiná sú považované za tradičné významné kultúrne stánky, ktoré vzhľadom na počet ľudí, ktorí ich každoročne navštívia, zohrávajú v sústave kultúrnych inštitúcií nenahraditeľnú úlohu. V roku 2011 návštevnosť kín dosiahla viac ako 3,6 mil. divákov, čo predstavuje tretiu najvyššiu návštevnosť v kinách v Slovenskej republike od roku 1998.⁴ V porovnaní s inými kultúrnymi inštitúciami (múzeá 3,3 mil. návštevníkov, divadlá 1,6 mil. divákov, galérie 0,4 mil. návštevníkov)⁵ sú kiná najväčšími navštevovanými kultúrnymi inštitúciami.

V Slovenskej republike tvoria z celkového počtu 154 kín 88 % jednosálové kiná, ktoré sú vo veľkej väčšine v správe miest alebo obcí a v súvislosti s procesom digitalizácie kín sú najviac ohrozené. Svedčí o tom aj fakt, že k 30. novembru 2012 bolo v Slovenskej republike zdigitalizovaných 108 kinosál, avšak z nich sa iba 23 nachádzalo v jednosálovom kine.⁶ Oproti tomu v prípade viacsálových kín, prevádzkovaných súkromnými spoločnosťami dosiahla miera digitalizácie už 97 %. Digitalizácia jednosálových kín, ktoré sú prevádzkované mestami a obcami alebo sú spolufinancované zo zdrojov samospráv, v Slovenskej republike teda viditeľne zaostáva za digitalizáciou viacsálových kín. Proces

¹ Kultúrny a kreatívny priemysel je jedným z najdynamickejších sektorov v Európe. Jeho príspevok do hrubého domáceho produktu EÚ predstavuje približne 2,6 %, zároveň sa vyznačuje vysokou mierou rastu a poskytuje kvalitné pracovné miesta pre približne 5 mil. ľudí v celej EÚ-27. *K tomu:* Zelená kniha: Uvoľnenie kultúrneho a kreatívneho potenciálu, 2010, EK, KOM(2010) 183.

² ULMAN, M. Správa o stave Audiovizie na Slovensku 2009. SFÚ-MEDIA Desk Slovensko, 2011. s. 15.

³ Združenie prevádzkovateľov a pracovníkov kín v SR: Zoznam slovenských kín a prehľad ich výkonov a vybavenia k 31. decembru 2011, 2012.

⁴ ULMAN, M. Správa o stave Audiovizie na Slovensku 2009. SFÚ-MEDIA Desk Slovensko, 2011. s. 15.

⁵ Štatistický úrad Slovenskej republiky: Trendy sociálneho vývoja v Slovenskej republike, 2011. *Dostupné na:* <http://portal.statistics.sk/files/trendy2011.pdf> k 31. októbru 2012.

⁶ Výsledky výskumného projektu *Quo vadis cinema II* realizovaného spoločnosťou Film Europe s.r.o. na základe projektu podporeného Audiovizuálnym fondom.

zanikania jednosálových kín, ktorý postupne prebieha už od vzniku Slovenskej republiky, sa v najbližšom období môže ešte väčšmi prehĺbiť práve v súvislosti s digitalizáciou kín. Aj preto je nevyhnutné v tejto veci prijať zásadné opatrenia už v priebehu roka 2013, nakoľko už počas roka 2012 sa objavujú značné problémy s distribúciou v nezdigitalizovaných kinosálach, ktoré sa budú ešte viac stupňovať. Tento vývoj dokazuje fakt, že za prvých päť mesiacov roku 2012 z 99 filmov uvedených v premiére bolo na 35 mm filmových kópiách uvedených už len 36 (t.j. 36%), pričom v blízkej budúcnosti sa nové filmy budú na 35mm filmových kópiách uvádzať už len výnimočne.⁷

Na európskej úrovni je téma digitalizácie kín veľmi dôležitou, o čom svedčí aj Oznámenie Európskej komisie (ďalej aj ako „Komisia“) č. KOM(2010) 487 z 24. septembra 2010 o príležitostiach a výzvach pre európske kiná v digitálnej ére (ďalej len „**oznámenie o kinách v digitálnej ére**“), v ktorom Komisia informuje o stanovení akčného programu na vytvorenie priaznivého prostredia pre digitálne premietanie európskych filmov. K posilneniu digitalizácie malých kín vyzýva taktiež Uznesenie Európskeho parlamentu č. 2010/2306 zo 16. novembra 2011 o európskej kinematografii v digitálnom veku.

Slovenská republika bola jednou z prvých krajín, ktoré ratifikovali Dohovor o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov, ktorý vstúpil do platnosti 18. marca 2007. Cieľom dohovoru je okrem iného stanoviť práva a povinnosti národných vlád vo vzťahu k ochrane a podpore kultúrnej rozmanitosti, poukázať na vzájomné prepojenie kultúrnych a ekonomických aspektov kultúrnych prejavov, aktivít, tovarov a služieb a vytvoriť medzi nimi vzájomne sa rešpektujúci vzťah zohľadňujúci pri tom potrebu medzinárodnej kultúrnej výmeny. Zabezpečenie uchovania rozmanitej siete kín, vrátane jednosálových kín v menších mestách a obciach, ako aj kín ponúkajúcich alternatívne diela, je preto úlohou, ktorá v Slovenskej republike prispeje k napĺňaniu týchto cieľov.

Cieľom predkladanej stratégie je podporiť ďalšiu digitalizáciu jednosálových kín v Slovenskej republike a vytvoriť tak predpoklady pre rozvoj miestnej kultúry, ktorej sú kiná už neoddeliteľnou súčasťou už viac ako sto rokov. Pokračovaním digitalizácie jednosálových kín sa zároveň zabezpečia podmienky pre ochranu a podporu rozmanitosti kultúrnych prejavov v oblasti filmového umenia, ako aj vytvoria predpoklady pre efektívne šírenie slovenských audiovizuálnych diel v kontexte kinodistribúcie na území Slovenskej republiky.

Predkladaná stratégia predstavuje výsledky podrobnej analýzy súčasného stavu kín v Slovenskej republike a návrhy vhodných riešení na zabezpečenie procesu digitalizácie jednosálových kín. Stratégia vychádza predovšetkým z dostupných štatistických údajov, ako aj prieskumu aktuálneho stavu kín v Slovenskej republike a perspektív ich ďalšieho fungovania, ktorý bol vykonaný v druhej polovici roku 2012 v rámci projektu *Quo vadis cinema II*.

Predkladaná stratégia je koncipovaná ako komplexný materiál, ktorý vychádza z doterajších skúseností s procesom digitalizácie kín v Slovenskej republike a jeho podpory z verejných zdrojov a zároveň obsahuje východiskovú analýzu aktuálneho stavu jednosálových kín v Slovenskej republike, pomenovanie medzinárodného kontextu, možnosti technologických riešení a kalkuláciu ich finančnej náročnosti, ako aj variantné návrhy riešenia digitalizácie pre konkrétne skupiny kín – od zabezpečenia technológie a návrhu jej finančného zabezpečenia, cez edukatívne či tréningové aktivity a metodickú pomoc pre jednotlivých prijímateľov (prevádzkovateľov kín) až po vytvorenie dlhodobého udržateľného konceptu integrovanej platformy pre programovanie siete jednosálových kín po uskutočnení ich technologickej modernizácie.

⁷ ULMAN, M. Čo pomôže 35 mm kinám? Filmsk 6/2012, 2012. Dostupné na: http://filmsk.sk/show_article.php?id=6982&movie=&archive=1

I. VÝCHODISKÁ DIGITALIZÁCIE KÍN

1.1 OPIS DIGITALIZÁCIE

Digitalizácia kín je technicky náročným procesom prechodu kín od distribúcie 35 mm filmov k digitálnej distribúcii, ktorý zásadne mení celkové prostredie kín a štruktúru distribučnej siete.

Od začiatkov kinematografie sa v kinách po celom svete vo viac menej nezmenenej podobe používal jednotný systém distribúcie kinematografických diel prostredníctvom ich fyzických kópií na filmovom páse, pričom najčastejšie používaným rozmerom pre distribúciu sa napokon stal 35 mm formát, resp. 16mm formát, ktorý sa zväčša používal pre špecifické distribučné okruhy (školské filmy, armádne kiná, putovné kiná a iné).. Digitalizácia kín tento systém pretvára na digitálnu distribučnú sieť. Plne ho digitalizuje a uľahčuje fyzickú manipuláciu s 35 mm kópiami. Spolu s digitálnym premietaním sa na trhu znovu objavila v širšej miere aj 3D technológia.

Význam a vplyv digitalizácie kín sa prejavuje v rôznych oblastiach spojených s kinodistribúciou, pričom najvýznamnejšie zmeny prebiehajú v oblasti distribúcie filmov a prevádzkovania kín.

1.2 VÝZNAM DIGITALIZÁCIE KÍN PRE DISTRIBÚCIU FILMOV

Najviac v súvislosti s procesom digitalizácie kín získavajú distributéri, pretože digitalizáciou sa ušetrí veľká časť nákladov na výrobu kópií, ich distribúciu a spracovávanie. Zmeny v tejto oblasti jasne ilustruje porovnanie distribúcie 35 mm kópií a digitálnych kópií nižšie.

Už dlhé obdobie sa v kinách po celom svete vo viac menej nezmenenej podobe používal jednotný systém distribúcie kinematografických diel prostredníctvom ich fyzických kópií v 35 mm formáte. Základy tohto systému sú nasledovné:

- Distributér dostane voľný prístup k zdrojovým materiálom filmu vo svojej originálnej verzii od producenta, respektíve sprostredkovateľa. Následne vytvorí s podporou laboratória relevantné množstvo 35 mm kópií a ak je to potrebné, vytvorí aj nadabovanú verziu a/alebo verziu s titulkami.
- Distributér a prevádzkovateľ kina sa dohodnú na tom, ako a kedy budú filmy v kine premietané.
- Distributér zašle kópiu prevádzkovateľovi kina a keď sa dohodnuté množstvo predstavení uskutoční, prevádzkovateľ kina zašle podľa inštrukcií distributéra kópiu ďalšiemu kinu.
- Prevádzkovateľ kina zašle štatistiky o tržbách a o návštevnosti distributérovi a následne dostane faktúru.

Digitalizácia kín pretvára vyššie uvedený systém na digitálnu distribučnú sieť. Plne ho digitalizuje a odbúrava fyzickú manipuláciu, ktorú bolo potrebné v súvislosti s 20 až 30 kg⁸ ťažkými 35 mm kópiami vykonávať. Základy fungovania systému digitálnej distribúcie kinematografických diel sú nasledovné:

- Producent/sprostredkovateľ doručí kópiu digitálneho filmového mastra distributérovi. Distributér následne vyrobí s podporou laboratória relevantné množstvo digitálnych súborov a prípadne vytvorí dabovanú verziu alebo pridá titulky. Tieto digitálne filmové kópie sú neskôr distribuované do kín.
- Distributér a prevádzkovateľ kina sa dohodnú ako a kedy bude film premietaný.
- Jeden alebo dva týždne pred premiérou zašle distributér kinu pevný disk so záznamom filmu (do budúcnosti sa počíta s možnosťou distribúcie prostredníctvom satelitu, ktorá by ešte viac

⁸ Remaking the Movies: Digital Content and the Evolution of the Film and Video Industries, [Pretváranie filmu: digitálne obsahy a evolúcia filmového a video priemyslu]. OECD publishing, 2008. s. 30. ISBN 978-92-64-04329-9

uľahčila distribúciu a manipuláciu s kópiami). Pevný disk môže cestovať po kinách tak, aby si ho boli schopní všetci prevádzkovatelia kín stiahnuť na svoj server, alebo môžu byť jednotlivé záznamy zaslané kinám individuálne. Pre premietnutie filmu je potrebné, aby distributér (alebo tretia strana) zaslal každému kinu virtuálny kľúč (zaslaný fyzicky alebo elektronicky). Pokiaľ je na serveri dostatok priestoru, digitálne filmové kópie môžu zostať na ňom uložené neobmedzene dlho. Ak sa chce obnoviť premietanie, digitálne filmové kópie musia byť opätovne aktivované kľúčom od distributéra. Ak nie je na serveri dostatok voľného úložného priestoru, digitálny filmový súbor môže byť vymazaný a nahradený súborom nového filmu.

- Celý proces prebieha elektronicky vrátane nahlasovania štatistík a fakturácie.⁹

1.3 VÝZNAM DIGITALIZÁCIE PRE PREVÁDZKOVANIE KINA

Vďaka jednoduchšej manipulácii s kópiami a automatizácii viacerých procesov budú môcť zefektívniť a skvalitniť svoju činnosť taktiež prevádzkovatelia kín:

- Digitalizáciou sa zvýši flexibilita programovania v kinách, nakoľko sa zjednoduší manipulácia s kópiami a bude ich možné uchovávať na serveri časovo neobmedzene. Takisto bude možné ponúkať väčšie množstvo titulov a v prípade záujmu zo strany divákov rýchlo na túto situáciu reagovať. Taktiež sa vytvoria možnosti zaradiť do programu kina alternatívne obsahy napr. operné predstavenia, športové podujatia, koncerty a podobne. Nový priestor je možné využiť aj na uvádzanie obsahov vzdelávacieho a výchovného charakteru. Nové možnosti sa vytvárajú aj vo vzťahu k znevýhodneným skupinám obyvateľstva, nakoľko bude možné filmové verzie s hlasovým komentárom alebo titulkami pre divákov so zhoršenými zrakovými alebo sluchovými schopnosťami vyrábať s oveľa nižšími nákladmi.
- Ďalšia z výhod je spojená s charakterom digitálnych kópií v porovnaní s fyzickými vlastnosťami 35 mm kópií, ktorých kvalita sa z dôvodu fyzickej manipulácie postupne znižuje, kópie sa premietaním opotrebúvajú a úmerne s tým klesá i projekčná kvalita obrazu. Výhody digitálneho záznamu, ktorý si zachováva svoju kvalitu bez ohľadu na počet uskutočnených premietaní, sú teda značné najmä pre menšie kiná, ku ktorým sa v Slovenskej republike dostávali filmové kópie až neskôr z väčších kín, v prevažne zhoršenej kvalite, čo ich na trhu znevýhodňovalo.
- Zlepšia sa možnosti uvádzania zahraničných diel v originálnom znení s titulkami, keďže sa znížia náklady potrebné na výrobu kópií, ktoré by obsahovali titulky špecifické pre krajinu, v ktorej sa uvádzajú. Výsledkom bude širší priestor pre distribúciu európskych diel. Znižovanie nákladov na distribúciu môže značne prospieť taktiež nezávislým a umeleckým kinematografickým dielam. Tie mali doteraz problémy s distribúciou práve z dôvodu vysokých nákladov na výrobu filmových kópií.
- Digitalizácia kín okrem toho ponúka pre prevádzkovateľov kín nové možnosti v súvislosti s audiovizuálnym dedičstvom, ktoré je pre divákov v súčasnosti dostupné len v obmedzenej šírke distribúcie, ktorá sa obmedzuje na príležitostné špecializované podujatia alebo uvádzanie v klubových kinách. V blízkej budúcnosti však za predpokladu, že archívne dielo bolo už zdigitalizované, je možné ho, v prípade záujmu zo strany divákov, kedykoľvek bez vysokých obstarávacích nákladov priniesť späť na plátna.

1.4 TECHNICKÝ ZÁKLAD DIGITALIZÁCIE

Z technického hľadiska digitalizácia znamená nahradenie alebo doplnenie premietacej technológie založenej na projektoroch pre 35 mm filmový pás novou premietacou technológiou prostredníctvom digitálneho projektoru, ku ktorému je pripojený server (vysoko kapacitný počítač na uloženie digitálnych audiovizuálnych obsahov a na riadenie premietania) a ostatné príslušenstvo. Digitálny záznam audiovizuálneho obsahu musí byť spravidla vo vysokom rozlíšení, aby bola kvalita

⁹ Position paper: Digital roll out, key issues for the European independent distributors, [Pozičný dokument: digitalizácia kín a kľúčové problémy pre európskych nezávislých distributéroch], Europa distribution, 2009.

premietania porovnateľná s parametrami „klasickej“ projekcie z 35 mm filmového pásu. V praxi sa na teritóriu Českej republiky aj v Slovenskej republike odporúča najmä jednosálovým kinám zachovať aj 35 mm premietaciu technológiu, nakoľko staršie filmy alebo tzv. klubové tituly ešte dlhší čas pravdepodobne budú k dispozícii len na 35 mm filmových pásoch. Preto v tých kinách, kde je to priestorovo možné, je vybavenie digitálnou technológiou a zároveň aj staršou filmovou premietacou technikou predpokladom pre lepšie programovanie aj so zameraním na staršie alebo tzv. alternatívne filmy (táto požiadavka nie je potrebná pre multiplexy, ktoré sa svojou programovou ponukou orientujú takmer výlučne na nové tituly v distribúcii).

Príklad spojenia digitálnej a „klasickej“ 35 mm filmovej premietacej technológie v jednej premietacej kabíne možno ilustrovať na nasledovných obrázkoch.

Digitálny záznam audiovizuálneho obsahu nepodlieha mechanickému opotrebovaniu, ktoré je príznačné pre filmový pás. Záznam sa do konkrétneho kina doručuje na digitálnom nosiči (zvyčajne je to externý pevný disk) alebo prostredníctvom vysokokapacitného pripojenia či satelitu. Digitálnym ekvivalentom doterajšej filmovej kópie určenej na premietanie v kinách je tzv. DCP (digital cinema package), ktorý v komprimovanej forme obsahuje všetky súbory potrebné na premietanie digitálneho audiovizuálneho obsahu. DCP môže byť buď zakódovaný (ochrana proti nelegálnemu šíreniu), alebo sa môže distribuovať v nezakódovanej podobe.

Digitálny záznam sa môže premietiť opakovane bez limitu počtu predstavení aj bez straty kvality. Preprava digitálneho záznamu aj jeho výroba sú výrazne lacnejšie než pri distribúcii filmových kópií a digitálna technológia umožňuje vyrobiť teoreticky neobmedzený počet digitálnych kópií z jedného filmu, čo v praxi znamená, že jeden film môže byť naraz premietaný v mnohých kinách. V programovaní kina to prináša oveľa väčšiu flexibilitu a možnosť reagovať na požiadavky aj na preferencie divákov bez toho, aby bol prevádzkovateľ kina viazaný dobou „vypožičania“ filmovej kópie.

V roku 2012 sa v distribúcii filmov pre kiná uskutočnila zásadná zmena, keď väčšina nových filmov, ktoré boli premiérovito uvedené do kín, sa už distribuujú len na digitálnych nosičoch. Pre prevádzkovateľov tých kín, ktoré ešte nemajú zabezpečenú digitálnu technológiu, táto zmena však znamená výrazné zúženie programovej ponuky, nakoľko nové filmy, ktoré ich distributéri ponúkajú len na digitálnych nosičoch, nebudú môcť nedigitalizované kiná premietiť vôbec. Digitalizácia je možná v rámci rôznych alternatívnych štandardov, ktoré sa odlišujú predovšetkým mierou ich finančnej náročnosti a náročnosťou technického prevedenia.

A. DCI štandard

Celosvetovým štandardom digitálneho premietania je D-cinema, čo je označenie kín, ktoré spĺňajú tzv. špecifikáciu DCI. Túto špecifikáciu vydalo združenie DCI (Digital Cinema Initiatives) združujúce najväčšie americké filmové štúdiá. DCI špecifikácia určuje minimálne technické štandardy, ktoré musí digitálny záznam aj premietacia technológia spĺňať na to, aby mohla byť zabezpečená kvalita digitálnych záznamov audiovizuálnych obsahov. Jedným z štandardov je minimálne rozlíšenie

premietaného obrazu na úrovni 2K (2048 obrazových bodov na riadok) a veľmi dôležitou súčasťou premietacej technológie je zabezpečenie obsahu proti nelegálnemu kopírovaniu a šíreniu. Na to slúži najmä systém kódovania obsahu a elektronických „kľúčov“ (KDM – Key Delivery Message) k nemu. Tieto kľúče obsahujú jedinečné a podrobné informácie o možnostiach premietania každého jednotlivého obsahu v konkrétnom kine a čase. Bez takéhoto kľúča, ktorý sa doručuje osobitne od samotného digitálneho záznamu, je kódovaný digitálny audiovizuálny obsah v praxi nepremietateľný. Obsah sa spolu s doručeným kľúčom potom dekóduje v serveri, ktorý slúži aj pre ukladanie komprimovaných súborov s digitálnymi audiovizuálnymi obsahmi a pre ich následné premietanie prostredníctvom digitálneho projektora.

Technológia digitálneho premietania je založená na kombinácii vysoko výkonného digitálneho projektora a servera s riadiacim a doplnkovým príslušenstvom (na obrázku), prostredníctvom ktorého je možné ovládať celý proces prípravy, priebehu, kontroly a vyhodnotenia premietania buď priamo z premietacej kabíny, alebo na diaľku z kinosály či dokonca z akéhokoľvek iného miesta cez internetové pripojenie.

Celý systém digitálneho kina je technologicky navrhnutý tak, aby umožňoval jednoduchý upgrade a aby ďalší technologický vývoj umožňoval obsahy v DCI štandarde premietiť aj na starších zariadeniach, ktoré spĺňajú DCI špecifikáciu.

B. DCI štandard – repasované

Po výraznom kvantitatívnom náraste v zabezpečení kín digitálnou technológiou D-cinema¹⁰ a po uskutočnení takmer úplnej digitalizácie v multiplexoch a vo viacsálových kinách v roku 2012 aj na území Slovenskej republiky, nastupuje v súčasnosti obdobie, keď priestor pre odbyť produktov, ktoré poskytujú dodávatelia digitálnych technológií, budú predstavovať najmä nedigitalizované jednosálové kiná. Pre tie je však nevhodný a v praxi neuplatniteľný model financovania prostredníctvom VPF (podrobnejšie v časti 1.6), a preto sa ponuka digitálnych zariadení orientovaná na jednosálové kiná v súčasnosti rozširuje aj o tzv. repasované staršie zariadenia. Tie sú technologicky modernizované priamo dodávateľom, ktorý ich ďalej poskytuje so štandardnou dvojročnou zárukou aj s certifikátom pre štandard DCI. Takéto zariadenia sú cenovo dostupnejšie najmä pre menšie jednosálové kiná, ktoré chcú naďalej udržať svoju prevádzku prostredníctvom zavedenia digitálnej technológie, ale nemajú

¹⁰ V európskych krajinách došlo v rokoch 2008-2009 k takmer 100% medziročnému nárastu a následne v roku 2010 až k vyše 200% medziročnému nárastu v počte digitálnych kinosál, pričom najväčší podiel na tomto náraste majú multiplexy a viacsálové kiná. V roku 2011 predstavoval medziročný nárast 80 %.

dostatočné finančné zdroje na obstaranie novej a najvýkonnejšej technológie. Vzhľadom na základný charakter technologickej platformy pre D-cinema, ktorý umožňuje nové obsahy premietat' aj na starších, odborne obnovených zariadeniach, je táto cesta digitalizácie pre menšie kiná v Slovenskej republike v súčasnosti cenovo prístupnejšia, než nákup novej technológie.

C. Technológia integrovaného zariadenia

Ďalším technologickým riešením, vhodným pre jednosálové alebo menšie kiná, je nová technológia integrovaného digitálneho zariadenia, ktoré je založené na tzv. „all in one“ technologickom riešení. Digitálny projektor pre D-cinema v rozlíšení 2K alebo 4K obsahuje už aj priamo integrovaný kinoserver s dostatočnou kapacitou úložného priestoru (cca 2 TB), s flexibilnou konektivitou aj s kompletnou riadiacou jednotkou.

Výhodou takýchto zariadení¹¹ je ich nižšia cena (cca 50 tis. eur na jednu kinosálu), vysoká mobilita (jednoduchý transport, inštalácia aj obsluha), menšia priestorová náročnosť, nižšie prevádzkové náklady (nízkoenergetické xenónové lampy a iné) a najmä integrované technologické riešenie, ktoré nevyžaduje žiadne ďalšie prídavné technológie. Zároveň takéto zariadenie v plnej miere zodpovedá štandardom pre D-cinema a umožňuje aj prídanie modulu pre 3D premietanie. Integrované digitálne zariadenie je svojou technologickou kapacitou vhodné najmä pre digitálne kiná so šírkou premietacieho plátna do 10 metrov.

D. E-cinema

Nižší technologický štandard predstavuje tzv. E-cinema, čo je zaužívané označenie pre technické zariadenie na reprodukciu obrazu a zvuku, ktoré nespĺňa štandardy DCI. Najčastejšie ide o digitálnu alebo o elektronickú projekciu prostredníctvom videoprojektora s pripojeným prehrávačom DVD alebo BluRay. Aj táto technológia by však mala spĺňať aspoň základné parametre z hľadiska digitálnej kvality premietania¹², aby bolo v súvislosti s ňou možné vraviť o digitalizácii kina na nižšej technologickej úrovni. Tento spôsob technologického vybavenia kina je použiteľný na slovenskom trhu najmä pre malé alebo pre alternatívne kiná, ktoré spravidla nepremietajú každý deň a zároveň sú súčasťou kultúrneho zariadenia, ktoré slúži aj pre iné účely (takáto technológia je totiž priestorovo flexibilná a umožňuje ľahkú manipuláciu pri zmene spôsobu využitia kinosály podľa charakteru konkrétneho podujatia). Takéto kiná zároveň nie sú v skladbe svojho programu primárne odkázané na novinky v kinodistribúcii, ale môžu vyvárať programovú alternatívu založenú na tituloch, ktoré sú dostupné na iných digitálnych nosičoch s právami pre verejné uvedenie.

¹¹ Ako prvá prišla s ponukou takéhoto zariadenia na trh firma Barco s projektorom DP2K-10Sx a očakáva sa, že s podobnými riešeniami prídu aj ďalší výrobcovia digitálnej premietacej techniky pre D-cinema (NEC, Christie).

¹² Napríklad minimálne rozlíšenie obrazu 1920/1080, frekvencia obrazu 60 fps, najmenej 5.1 kanálový zvukový systém s podporou Dolby Digital alebo DTS HD, reprodukčné zariadenie najmenej v technológii BluRay.

1.5 FINANČNÁ NÁROČNOSŤ DIGITALIZÁCIE KÍN

Digitalizácia kín predstavuje finančne a technicky veľmi náročný proces, ktorý je však z hľadiska zmien v distribučnom reťazci nevyhnutný. Cenový odhad nákladov na digitalizáciu jednej kinosály predstavuje spolu 100 tis. eur (do nákladov zahŕňame nasledovné položky: digitálnu premietaciu technológiu, sever, zvukovú technológiu, plátno, nevyhnutné stavebné úpravy a pod.). Cenový odhad však vo veľkej miere závisí nielen od veľkosti kinosály ale aj od súčasného stavu technického vybavenia kín, pričom pri kine s minimálnym vybavením a ďalšou potrebnou rekonštrukciou môžu celkové náklady dosiahnuť až 120 tis. eur a viac, ako sa to preukázalo v prípade digitalizácie niektorých jednosálových kín v Slovenskej republike.

Vzhľadom na viacročné fungovanie podpory v rámci Audiovizuálneho fondu (ďalej len „AVF“) je už možné určiť priemerné sumy v prípade reálne implementovaných projektov. Priemerná výška celkových nákladov projektov digitalizácie jednosálových kín dosiahla za roky 2010 až 2012 (1. polrok) 98 tis. eur a v prípade viacsálových kín to bolo 78 tis. eur. Zo štatistiky AVF je možné určiť priemernú sumu udelenej podpory pre jednosálové kiná (za obdobie rokov 2010 – 2012 priemerne 33 tis. eur), s ktorou je možné kalkulovať pri odhadoch finančnej náročnosti navrhovaných opatrení.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že je možné načrtnúť celkovú finančnú náročnosť procesu digitalizácie jednosálových kín v podmienkach Slovenskej republiky (podrobnejšie v časti III.2).

1.6 EKONOMICKÉ MODELÝ DIGITALIZÁCIE V ŠTANDARDOCH DCI

Pre stanovenie možného riešenia digitalizácie kín v Slovenskej republike je potrebné popísať základné modely financovania digitalizácie kín v Európe. Na ich rozdelenie využijeme klasifikáciu podporných mechanizmov identifikovanú v štúdií Európskeho audiovizuálneho observatória – Správa o európskej digitalizácii kín.¹³ Viaceré štáty sa vzhľadom na veľký význam a kultúrnu hodnotu kín snažia zabezpečiť, aby z dôvodu vysokej finančnej náročnosti digitalizácie kín neprišlo k ohrozeniu existujúcej rozmanitej siete kín. Ku koncu roka 2011 fungovali schémy podpory digitalizácie kín z verejných zdrojov v 15 krajinách EÚ.¹⁴ V Európe sa vzhľadom na rozdielnosť podmienok a ekonomických možností jednotlivých štátov rozvinuli rôzne modely financovania digitalizácie kín. Zároveň sa popri týchto verejných schémach financuje digitalizácia väčšiny viacsálových kín a multiplexov v Európe prostredníctvom tzv. VPF modelu. Analýza týchto modelov je dobrým východiskovým bodom stratégie a zvolenia spôsobu financovania digitalizácie kín v podmienkach Slovenskej republiky.

A. Kolektívne schémy verejnej podpory

V tomto prípade ide o jedinečný typ podpory, ktorý využili na masívnu kolektívnu digitalizáciu kinosál dva štáty západnej Európy: Nórsko a Holandsko. Prakticky ide o formu, kde skupina prevádzkovateľov kín vyjednáva rozdelenie celkových nákladov na digitalizáciu medzi prevádzkovateľov kín, distribútorov a verejné zdroje financovania. Sú to veľmi ambiciózne schémy podpory, ktoré majú za cieľ zahrnúť takmer všetky nezdigitalizované kiná v krajine a zabezpečiť veľmi rýchlu digitalizáciu kín. Výsledkom je, že sa napr. Nórsko stalo prvou krajinou s takmer 100 % digitalizáciou kín.

B. Priama verejná podpora

Cielená selektívna podpora z verejných zdrojov, ktorá má pomôcť preklenúť finančnú tieseň, ktorej sú prevádzkovatelia kín vystavení, je využívaná vo viacerých štátoch EÚ. Táto podpora je určená na

¹³ KANZLER, M. The European digital cinema report [Správa o európskej digitalizácii kín], Európske audiovizuálne observatórium, 2011. s. 76 - 80

¹⁴ Tamže. s. 76.

financovanie inštalácie vybavenia digitálnej projekcie (napr. projektor a server) a alebo náklady spojené so samotnou inštaláciou.

Ku koncu roka 2011 bol tento typ podpory v praxi využívaný v 13 krajinách EÚ (vrátane Slovenskej republiky), pričom spolu existovalo 60 rôznych podporných schém. Väčšina (42) zo schém bola prevádzkovaná na regionálnej úrovni a 15 schém bolo uvedených na národnej úrovni. Okrem toho sa digitalizácii kín venovali taktiež 3 schémy na nadnárodnej úrovni (Eurimages, Europa cinemas a MEDIA 2007).¹⁵ Konkrétna podoba podpornej schémy a šírka sa líši od krajiny ku krajine. Najrozšírenejšie sú systémy priamej podpory spolufinancovania istých nákladov na digitálne vybavenie.

Okrem vyššie uvedených schém priamej podpory digitálneho vybavenia existujú taktiež nepriame nástroje podpory a to napr. podmienka pre podporu produkcie na výrobu digitálnych mastrov, podpora digitálnej distribúcie filmov napr. príspevkom na tzv. VPF poplatok, vzdelávacie aktivity v oblasti digitálnej projekcie, ako aj všeobecné modernizačné aktivity, ktoré môžu zahŕňať niektoré náklady na prípravu DK.

C. Legislatívny prístup

Ďalším príkladom možného verejného zásahu je tzv. legislatívny prístup, ktorý bol čiastočne využitý napr. v prípade Francúzska a je z hľadiska Európy jedinečný. Ide o dvojstupňový proces, ktorého prvou časťou je legislatívna podmienka povinného prispievania distribútorov na náklady prevádzkovateľov kín na digitalizáciu. V tomto prípade ide teda o čiastočnú aplikáciu VPF modelu prostredníctvom legislatívy. Druhým stupňom tohto systému je program špecifickej priamej verejnej podpory pre kiná, ktoré by neboli schopné vykryť 75 % nákladov na digitalizáciu z príspevkov distribútorov.

D. Podpora prostredníctvom daňových výhod a zvýhodnených úverov

Špecifickou formou podpory, ktorá sa čoraz väčšmi uplatňuje vo viacerých oblastiach produkčného a distribučného reťazca v Európe aj vo svete, je systém daňových výhod alebo zvýhodnených úverov. Príkladom systému založeného na daňových výhodách je podporný mechanizmus na digitalizáciu kín vytvorený v roku 2009 v Taliansku, ktorý poskytuje subjektom digitalizujúcim kiná daňové výhody za istých podmienok. Tento model je pre slovenské podmienky nevhodný, pretože vychádza z princípu ekonomických výsledkov a zvyšovanie tržieb bude plynúť predovšetkým z programu, ktorý je najviac hnaný dopytom po nenáročnejších filmoch. Jednosálové kiná by taktiež mali problémy generovať na dostatočnej úrovni zdaniteľné príjmy, na ktoré by sa takáto daňová úľava mohla vzťahovať.

E. VPF model

VPF model je najvýznamnejší komerčný spôsob prechodu na digitálne premietanie. VPF model možno definovať ako „prostriedok financovania konverzie kín, ktorého základnou premisou je, že tretia strana zaplatí vopred za vybavenie a následne získava náklady zaň späť počas dlhšieho obdobia prostredníctvom poplatkov zo strany distribútorov (ktorí hradia väčšinu nákladov) a prevádzkovateľov kín.“¹⁶ Tretie strany okrem poskytovania samotného financovania poskytujú aj služby digitálnej distribúcie a servis digitálnych zariadení. Tento model bol vytvorený najväčšími filmovými štúdiami z USA za účelom urýchlenia digitalizácie kín vo svete a je prispôbený predovšetkým veľkým sieťam kín (multiplexy a viacsálové kiná), ktoré tvoria väčšinu kín na najväčších trhoch ako napr. USA, Španielsko, Veľká Británia. Popri vlastnom financovaní zo zdrojov samotných prevádzkovateľov kín, predstavuje VPF jediný rozšírený model súkromného financovania digitalizácie

¹⁵ Tamže. s. 77.

¹⁶ Virtual Print Fee: Questions and Answers from Arts Alliance Media, [Poplatok za virtuálnu kópiu: otázky a odpovede od Arts Alliance Media]. Arts Alliance Media, 2007. s. 1.

kín. S týmto modelom je však spojených množstvo rizík a negatívnych javov, ktoré bližšie v podmienkach Slovenskej republiky opisujeme v časti II. 3 B.

Slovenská republika je vzhľadom na využitie tohto modelu v praxi kvôli svojmu vysokému počtu jednosálových kín vo veľmi nevýhodnej pozícii, keďže ako uvádza Európsky investičný fond „VPF model nie je adaptovaný pre tento typ kín (jednosálové) a ich obmedzená úroveň aktivity podkopáva akúkoľvek schopnosť ekonomicky profitovať z finančne náročného digitálneho vybavenia“. Toto tvrdenie podporuje i štúdia Európskej investičnej banky¹⁷, ktorá analyzovala možnosti úspechu VPF modelu na základe štruktúry distribučnej siete, ako aj veľkosti kín v rámci jednotlivých krajín. Dospela k výsledkom, v rámci ktorých Slovenská republika patrí ku krajinám s najväčšou potrebou hľadania iných modelov financovania ako VPF. Tento model je teda v Slovenskej republike vhodný maximálne pre 3 najväčšie subjekty pôsobiace na trhu, ktoré prevádzkujú sieť viacsálových kín a multiplexov, ktoré tento model na svoju digitalizáciu taktiež využili a v súčasnosti sa nachádzajú už na úrovni 97 % digitalizácie. V prípade jednosálových samostatných kín je tento model v podmienkach Slovenskej republiky nepoužiteľný.

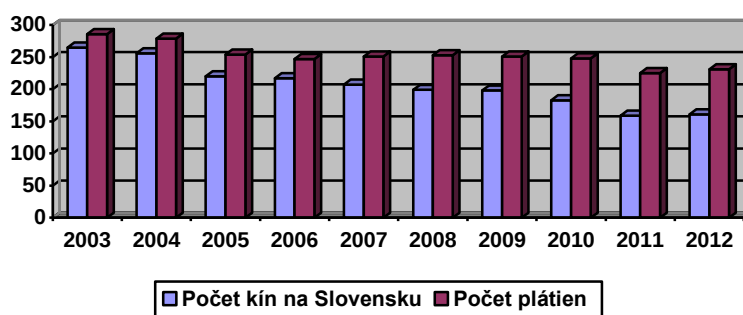
Slovenská republika sa zaradila medzi krajiny, ktoré podporujú digitalizáciu kín prostredníctvom cielených vnútroštátnych programov, keď v septembri 2010 po prvý krát vyhlásil výzvu v tejto oblasti AVF. Model priamej podpory je v porovnaní s ostatnými modelmi pre slovenské podmienky najvhodnejší. Jeho využitie je aj v záujme zachovania kontinuity a rýchlosti potreby zásahu. Jeho jediným negatívom je nedostatok finančných prostriedkov, ktoré naň boli vyhradené a ktoré sú zatiaľ prevažne závislé len od disponibilných zdrojov AVF v konkrétnom období. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že hoci AVF od začiatku určil digitalizáciu kín ako jednu z hlavných priorít svojej podpornej činnosti, jej dominantným zameraním prirodzene zostáva podpora tvorby, vývoja, produkcie a distribúcie audiovizuálnych diel. Digitalizáciu kín v Slovenskej republike totiž nemožno riešiť „na úkor“ iných oblastí audiovizuálnej kultúry, a preto AVF musí neustále hľadať vyvážený pomer medzi podporou digitalizácie kín a podporou nasmerovanou do iných činností v audiovizii. Rovnako treba zdôrazniť, že k výraznému nárastu v podpore digitalizácie kín prostredníctvom AVF došlo na konci roka 2011, keď Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky poskytlo AVF mimoriadny príspevok v sume 340 tis. eur s účelovým určením na zabezpečenie digitalizácie jednosálových kín.

¹⁷ VANHOUDT, P. Financing digital roll-out: where do we stand, [Financovanie digitálneho prechodu: aká je súčasná situácia?]. Európska investičná banka, 2009. s. 12.

II. SÚČASNÝ STAV DIGITALIZÁCIE KÍN V SR

II.1 STAV KÍN V SLOVENSKEJ REPUBLIKE – ZÁKLADNÝ OPIS A ŠTATISTIKA

Kiná patrili tradične k najnavštevovanejším kultúrnym zariadeniam v Slovenskej republike a nie je možné ich v dôležitých obdobiach premien prehliadať. V roku 2011 bolo v kinách zamestnaných 920 ľudí, tržby kín dosiahli v tom istom roku 17,2 mil. eur a návštevnosť bola 3,6 mil. divákov.¹⁸ Každoročne je však v podmienkach Slovenskej republiky zaznamenávaný úbytok kín, ako je to možné pozorovať v grafe č. 1, pričom v porovnaní s rokom 1993 klesol počet kín v SR v roku 2012 o 69 %. Pre zaujímavosť v roku 1990 sa na území Slovenska nachádzalo dokonca až 703 kín.¹⁹

Graf č. 1: Prehľad vývoja počtu kín a kinosál v Slovenskej republike v období 2003 – 2012 (1. polrok)

K 31. októbru 2012 bolo v Slovenskej republike spolu 154 kín s 224 kinosálami, z ktorých bolo 115 jednosálových kín, 20 letných, 16 viacsálových s 59 kinosálami a tri multiplexy s 29 sálami²⁰ (viacsálové kiná a multiplexy tak tvorili spolu 12 % všetkých kín a až 40 % všetkých kinosál – porovnaj: graf č. 2). Na trhu prevláda jasná dominancia multiplexov a viacsálových kín v Slovenskej republike, ktoré dosahujú veľkú väčšinu z celkovej návštevnosti (84 % v roku 2010) ako aj tržieb (približne 90 %) v slovenských kinách.²¹ Zvyšný podiel predstavujú klasické jednosálové kiná a letné kiná. Osobitnú kategóriu tvorí kiná, v ktorých sú prevádzkované aj filmové kluby – takýchto je 42²², ktoré sú združené v rámci Asociácie slovenských filmových klubov. Návštevnosť filmových klubov v roku 2011 bola 73 724 návštevníkov²³, čo predstavuje 2 % celkovej návštevnosti v Slovenskej republike.

¹⁸ ULMAN, M. Správa o stave Audiovizízie na Slovensku 2009. SFÚ-MEDIA Desk Slovensko, 2011. s. 15.

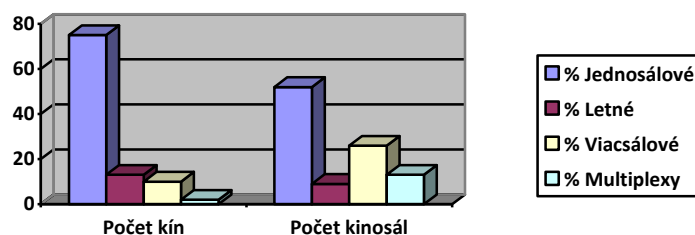
¹⁹ Tamže. s. 19.

²⁰ Výsledky výskumného projektu *Quo vadis cinema II* realizovaného spoločnosťou Film Europe s.r.o. na základe projektu podporeného Audiovizuálnym fondom.

²¹ ULMAN, M.: Bratislava: monopol multiplexov? Filmsk, 2010.

²² ULMAN, M. Správa o stave Audiovizízie na Slovensku 2011. SFÚ-MEDIA Desk Slovensko, 2011. s. 22.

²³ Tamže. s. 23.

Graf č. 2: Podiely počtu kín v Slovenskej republike podľa typu

Vo vzťahu k možnosti digitalizácie kín je problematickým faktorom aj zlý stav vybavenia priestorov kina (sedadlá, digitálny zvuk, premietacia kabína, interiér, sociálne zariadenia atď.), čo potvrdzujú aj výsledky pasportizácie kín vykonanej v roku 2012, ako aj štatistické údaje z roku 2011. Z celkového počtu kín až 12 % kinosál malo staré drevené sedadlá, 54 % kín bolo vybavených iba mono-zvukom, 70 % kín nemalo čítačku digitálneho zvuku a iba 49 % kín predávalo svoje vstupenky cez počítač.²⁴ Nedostatočné a zastarané vybavenie predovšetkým jednosálových kín zvyšuje v prípade digitalizácie nevyhnutné sprievodné náklady na rekonštrukciu.

Z geografického rozloženia kín²⁵ v Slovenskej republike vyplýva zásadné postavenie jednosálových kín v Slovenskej republike, ktoré sú často nielen jedinou možnosťou filmových predstavení v okrese, ale zohrávajú taktiež dôležité postavenie v kontexte miestnej kultúry. Problematickým z pohľadu financovania digitalizácie kín sa javí byť najmä fakt, že veľké množstvo jednosálových kín (58) sa nachádza vo veľmi malých sídlach do 10 tis. obyvateľov. Zároveň však platí, že vysoký počet kinosál je koncentrovaný do najväčších miest v Slovenskej republike - do 11 miest s počtom obyvateľov nad 50 tisíc je koncentrovaných síce len 33 kín (20 % zo všetkých kín v Slovenskej republike) ale tieto kiná majú spolu až 95 kinosál (41 % zo všetkých kinosál). Z hľadiska zdôraznenia nevyhnutnosti riešenia tejto situácie je zásadné zistenie, že v prípade 43 okresov v Slovenskej republike hrozí pri zániku dvoch alebo dokonca jediného jednosálového kina situácia, že v príslušnom okrese nebude v prevádzke žiadne kino (v súčasnosti je to tak už v prípade troch okresov).

II.2 POROVNANIE POSTAVENIA NA TRHU – VIACSÁLOVÉ A JEDNOSÁLOVÉ KINÁ

Prvý multiplex (8 a viac kinosál) na Slovensku bol otvorený v Bratislave 22. novembra 2000. Mal 8 kinosál a 1 629 (dnes 1 589) sedadiel. Za štyridsať dní roku 2000 prišlo do tohto kina 56 600 divákov, čo je v priemere 1415 divákov denne a 87% priemerná vyťaženosť celkovej kapacity kina. V roku 2001 bola celková návštevnosť tohto kina už 567 600 divákov, čo znamenalo 19,93 percentný podiel na celkovej návštevnosti slovenských kín. V roku 2002 bol otvorený v Bratislave druhý multiplex na Slovensku s 12 kinosálami. Do oboch multiplexov prišlo 840 148 divákov čo bol 25,94 % podiel na návštevnosti, ktorá celkovo stúpila o 85 956 divákov. Multiplexy vďaka výške vstupného, ktoré dosahovalo takmer dvojnásobok priemernej ceny, mali významný podiel aj na náraste tržieb o 44 miliónov korún v porovnaní s rokom 2001. Vrástol počet kín o 8 (bol to prvý a posledný nárast počtu kín od roku 1998) i počet divákov o 85 956 (bolo to prvé zvýšenie počtu divákov v slovenských kinách od roku 2000). V roku 2003 stúpol podiel oboch multiplexov na celkovej návštevnosti na 38,13 % a na tržbách dokonca na 52,94 %. Od roku 2004 začali na Slovensku pribúdať ďalšie miniplexy (kiná s 2-7 kinosálami) a celkový podiel viacsálových kín na návštevnosti aj na tržbách naďalej stúpal. V roku 2010 malo už 15 viacsálových kín s 80 kinosálami (32,26% zo všetkých kinosál) 91,44%

²⁴ Združenie prevádzkovateľov a pracovníkov kín v SR: Zoznam slovenských kín a prehľad ich výkonov a vybavenia k 31. decembru 2011, 2012.

²⁵ Údaje odvodené na základe nasledovného zdroja: Združenie prevádzkovateľov a pracovníkov kín v SR: Zoznam slovenských kín a prehľad ich výkonov a vybavenia k 31. decembru 2011, 2012.

podiel na počte predstavení, 83,65% na celkovej návštevnosti a 93,80% na hrubých tržbách v kinách za rok.

Celkovo 168 jednosálových kín – teda 91,80% zo všetkých kín a 67,74% zo všetkých kinosál – malo síce len 8,56 % podiel na počte predstavení a 6,25 % na tržbách, ale až 16,35 % podiel na celkovej návštevnosti. Zatiaľ čo priemerná návštevnosť na jedno predstavenie vo viacsálových kinách bola 34,19 divákov, v jednosálových to bolo až 71 divákov. Priemerná cena vstupenky vo viacsálových kinách prekročila v roku 2010 hranicu 5 Eur (5,17), no zároveň v jednosálových kinách klesla pod 2 Eurá (1,75 Eur). Znamená to, že jediným „nástrojom“, ktorým tak jednosálové kiná mohli konkurovať viacsálovým, bola priemerná cena vstupenky. Prirodzeným dôsledkom takejto „konkurencie“ však bol pokles hrubých tržieb jednosálových kín a výrazná dominancia trhového podielu viacsálových kín. Tento trend bol zároveň možný jedine vďaka tomu, že väčšina jednosálových kín je v správe miest/obcí alebo nimi zriadených organizácií. Prevádzkové náklady takýchto kín tak nie sú priamo závislé na skutočne dosiahnutých tržbách kina, ale sú pokryté dotáciou z verejných zdrojov na miestnej úrovni – v minimalizovanej výške nevyhnutnej na doterajšie „prežitie“ kina. Netreba zdôrazňovať, že takáto situácia nevytvára žiadne predpoklady na modernizáciu kina, ktoré sa nachádza v takýchto podmienkach. Aj preto sa digitalizácia pre takéto kiná stala doslova existenčnou otázkou.

Prvý polrok roku 2012 sa niesol v znamení výrazného nárastu počtu filmov premietaných z digitálnych kópií, ako aj nárastu v počte digitalizovaných kinosál. Celková návštevnosť kín však opäť klesla. Do kín prišlo 1 492 322 divákov, ktorí zaplatili za vstupné 7 569 031,13 Eur. Znamená to, že počas prvého polroka 2012 prišlo do kín o 7,13 percent divákov menej, než za rovnaké obdobie roku 2011. Tržby však klesli len o 0,64 percent, pretože priemerná cena vstupenky vzrástla z 4,74 Eur na rekordných 5,07 Eur.

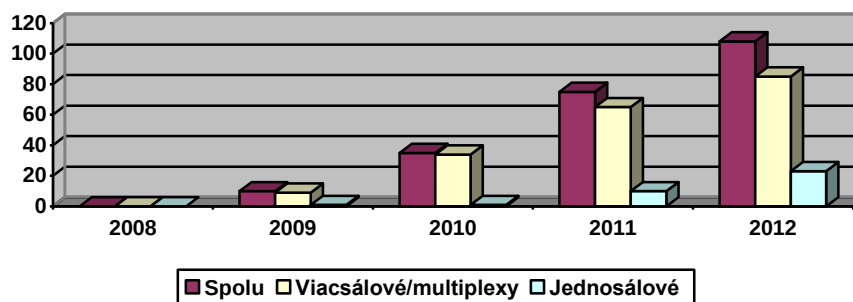
II.3 STAV DIGITALIZÁCIE KÍN V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Digitalizácia kín sa v podmienkach Slovenskej republiky začala realizovať až v roku 2009 a ku koncu roku bolo zdigitalizovaných celkovo 10 kinosál (*porovnaj: graf č. 3*), predovšetkým však v rámci viacsálových kín a multiplexov (9 sál) a iba jedna kinosála²⁶ v jednosálovom kine. Do konca roka 2010 sa počet zdigitalizovaných kinosál zvýšil takmer štvornásobne na 35²⁷ a celková miera digitalizácie predstavovala 13 % z celkového počtu kinosál. Všetky nové digitálne kinosály boli však iba v rámci viacsálových kín a multiplexov. Tento trend sa ešte posilnil aj v roku 2011, keď bolo k 31. decembru 2011 zdigitalizovaných už 65 kinosál vo viacsálových kinách a multiplexoch (79 % ich celkového počtu), pričom digitalizácia bola stále napriek miernemu nárastu na veľmi nízkej úrovni v prípade jednosálových kín, ktorých bolo zdigitalizovaných iba 10 (7 % z celkového počtu).²⁸ V roku 2012 pokračovala digitalizácia kín v Slovenskej republike podobným tempom ako v roku 2011, avšak nastala zmena v štruktúre novovytvorených digitálnych kín. Kým v predchádzajúcich rokoch v digitalizácii kín dominovali viacsálové kiná a multiplexy, v roku 2012 už väčšinu nových digitálnych sál tvorili jednosálové kiná. Multiplexy a viacsálové kiná v roku 2012 zároveň dosiahli až 97 % mieru svojej digitalizácie.

²⁶ Touto výnimkou bolo Kino Kultúra, ktoré je prevádzkované v rámci Kultúrneho domu Andreja Hlinku v Ružomberku. Jeho digitalizácia bola hraená z finančného príspevku mesta Ružomberok a predstavuje jedinečný príklad samofinancovania v rámci jednosálových kín, ktorý bude ale v slovenských podmienkach len veľmi ťažko v širšej miere napodobiteľný.

²⁷ ULMAN, M. Správa o stave Audiovizie na Slovensku 2010. SFÚ-MEDIA Desk Slovensko, 2010, s. 23.

²⁸ Tamže, s. 22.

Graf č. 3: Vývoj počtu zdigitalizovaných kinosál v období 2008 – 2012

Samozrejme, stav digitalizácie kín v Slovenskej republike je vhodné porovnávať v celoeurópskom kontexte vývoja digitalizácie. V EÚ dosahovala ku koncu roku 2011 miera digitalizácie kinosál 54 %.²⁹ V Slovenskej republike naproti tomu dosahovala v tom istom období celková miera digitalizácie len 32 % (k 31. októbru 2012 to už bolo 48 %) a bola šiesta najnižšia spomedzi všetkých 27 krajín EÚ.³⁰ Je však potrebné zdôrazniť, že táto úroveň bola dosiahnutá predovšetkým vďaka viacsálovým kinám a multiplexom, ktoré sú už takmer úplne zdigitalizované. V roku 2012 a 2013 bude ďalší nárast digitalizácie kín na Slovensku záležať výhradne na digitalizácii jednosálových kín.

A. Digitalizácia jednosálových kín

V Slovenskej republike bolo k 31. októbru 2012 zdigitalizovaných 23 jednosálových kín. Celkovo však bol počet podporených kín z AVF do konca roku 2012 až 32, ktorý je vyšší ako počet zdigitalizovaných kín vzhľadom na fakt, že proces digitalizácie trvá niekoľko mesiacov a niektoré z podporených kín budú ešte priebežne digitalizované v roku 2013. Z celkovo zdigitalizovaných jednosálových kín boli zatiaľ len 4 zdigitalizované bez podpory AVF.

Z hľadiska problematiky hľadania finančných zdrojov na digitalizáciu kín, ako aj vzhľadom na rozdielne finančné možnosti samospráv vo veľkých a menších sídlach, je možné predpokladať, že existuje nepriama úmera medzi veľkosťou sídla, v ktorom sa jednosálové kino nachádza a možnosťami miestnej samosprávy na digitalizáciu nájsť dostatočné zdroje, resp. možnosťami kina zabezpečiť si zdroje zo svojej vlastnej činnosti. Problematickými sú z tohto hľadiska najmä kiná, ktoré sa nachádzajú v obciach a mestách do 25 tisíc obyvateľov.

Ďalším faktorom, ktorý je potrebné v kontexte digitalizácie jednosálových kín zohľadniť, je to, že vo veľkom počte z nich nedosahuje počet projekcií viac ako 1 až 2 týždne. V takomto prípade je možnosť návratnosti vybavenia kina DCI kompatibilnou digitálnou technológiou značne znížená, a preto je možné uvažovať nad niektorou z alternatív ako napr. repasované zariadenie, integrované zariadenie alebo technológia „E-cinema“ (porovnaj: časť 1.4). Pri týchto spôsoboch digitalizácie klesajú počiatočné obstarávacie náklady, zároveň je však voľbu vhodnej technológie potrebné zvažovať aj vzhľadom na programový profil a potenciál každého kina. Pri kinách, ktorých priemerný počet predstavení je minimálne 5 krát týždenne, je potrebné, aby bolo kino zdigitalizované v súlade s DCI štandardmi a aby tak mohlo hrať filmové distribučné novinky aj iný obsah dostupný vo formátoch štandardu DCI.

Počet digitalizovaných jednosálových kín do konca roku 2013 môže narásť bez akéhokoľvek ďalšieho zásahu (za predpokladu zachovania úrovne v podpore digitalizácie zo strany AVF) na 53 (doteraz podporených 32 jednosálových kín z AVF, 4 digitálne jednosálové kiná bez podpory AVF a 17 ďalších kín podporených v roku 2013).

²⁹ Focus 2011: world film market trends [Focus 2010: trhové trendy v oblasti kinematografie vo svete], EAO, 2010.

³⁰ Tamže.

B. Digitalizácia viacsálových kín a multiplexov

Viacsálové kiná (od 2 do 7 kinosál) a multiplexy (nad 8 kinosál) tvoria v krajinách EÚ čoraz väčšmi dominantnú časť siete kín. Vzhľadom na úspory z rozsahu ich ekonomickej činnosti, ako aj z hľadiska celkovej efektivity a programovania každoročne dominujú na trhu (*porovnaj*: časť II.1). Ako už bolo uvedené, tvoria 12 % všetkých kín v Slovenskej republike, ale zároveň 39 % všetkých kinosál.

Vzhľadom na to, že ich aktivita je dominantne ekonomického charakteru, disponujú dostatočnými finančnými prostriedkami na prechod na digitálne premietanie, resp. miera ich ekonomickej aktivity im umožňuje využívať model VPF financovania digitalizácie (*porovnaj*: časť I.6). To umožnilo trom sieťam kín, ktoré prevádzkujú viacsálové kiná a multiplexy v Slovenskej republike, dosiahnuť v roku 2012 takmer 100 % mieru digitalizácie svojich kinosál a zabezpečiť tak pripravenosť na prechod na úplnú digitalizáciu tohto distribučného reťazca.

Dôležitú úlohu v procese digitalizácie viacsálových kín a multiplexov zohráva predovšetkým VPF model. S ním je však, okrem pozitíva v podobe rýchlej digitalizácie, spojených aj viacero negatívnych javov, ktoré sa začínajú prejavovať v podmienkach Slovenskej republiky. Medzi najdôležitejšie z nich patria:

- kontrakty medzi prevádzkovateľmi kín a tretou stranou – integrátorom (subjekt zabezpečujúci digitalizáciu kín vo veľkom rozsahu) sú často veľmi dlhého trvania od 7 do 10 rokov,
- viazanosť prevádzkovateľov kín podpisujúcich kontrakty sa premieta do štruktúry premietaných filmov v neprospech európskej produkcie,
- prostredníctvom VPF modelu sa na nákladoch digitalizácie kín podieľajú vo veľkej miere distribútori prostredníctvom VPF poplatkov, čo môže byť problémom predovšetkým pre nezávislých a menších distribútorov,
- vysoká výška VPF poplatku v stovkách eur, ktorú je potrebné uhradiť zo strany distribútorov, keď chcú uviesť svoje filmy v niektorých v rámci VPF modelu zdigitalizovaných kinách, čo môže zvyšovať finančnú náročnosť uvedenia najmä menších európskych a slovenských filmov,
- problémom sa taktiež stáva uvádzanie premiér slovenských filmov, pre ktoré predstavuje výška VPF poplatku zvýšené náklady na uvedenie filmu do širokej distribúcie.

II.4 PRÍNOS AVF K DIGITALIZÁCIÍ KÍN V ROKOCH 2010 - 2012

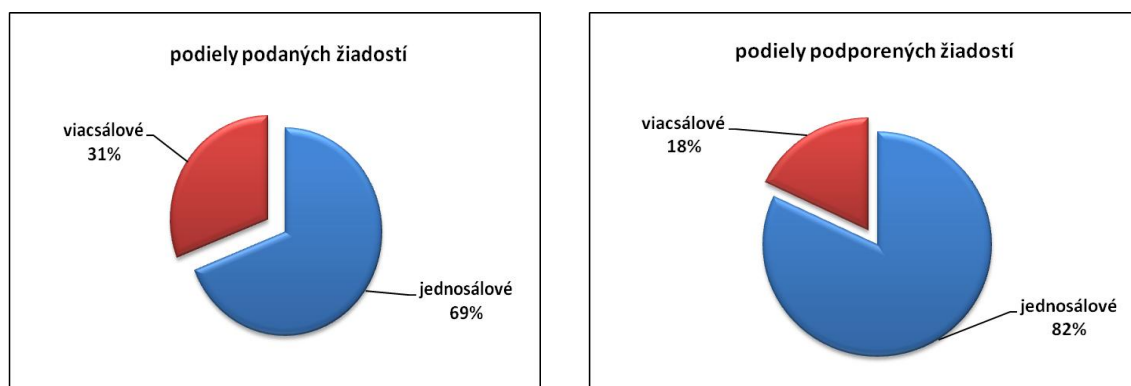
AVF vstúpil do podpory digitalizácie kín v Slovenskej republike z verejných zdrojov s pôsobnosťou na celoštátnej úrovni ako vôbec prvá inštitúcia v doterajšej histórii kinematografie v Slovenskej republike. AVF začal svoju podpornú činnosť uskutočňovať v roku 2010 a už od začiatku svojho aktívneho pôsobenia určil digitalizáciu kín ako jednu zo svojich programových priorít. Na podporu digitalizácie vytvoril AVF osobitný podprogram a zároveň určil základné podmienky na poskytnutie dotácie určenej na technologickú modernizáciu a rozvoj kín.

Základnými podmienkami a prioritami podpory sú:

- podpora kín, ktoré sa dlhodobo podieľajú na šírení európskej a slovenskej audiovizuálnej kultúry,
- digitalizácia v štandardoch DCI a poskytnutie dotácie na obstaranie projektora s 2D technológiou v rozlíšení najmenej 2K, servera pre D-cinema a základného príslušenstva,
- spolufinancovanie projektu digitalizácie z vlastných zdrojov žiadateľa alebo zo zdrojov miestnej samosprávy vo výške najmenej 50% nadobúdacej ceny digitálnej premietacej technológie,
- záväzok prijímateľa uvádzať európske kinematografické diela v podiele najmenej 20% z celkového počtu uskutočnených prestavení počas nasledujúcich siedmich rokov.

Vzhľadom na výrazne vyššiu dostupnosť financovania digitalizácie inými modelmi pri multiplexoch a viacsálových kinách sa permanentnou prioritou podpornej činnosti AVF v oblasti digitalizácie kín stali

jednosálové kiná, ktoré sú vo väčšine odkázané na financovanie svojej činnosti a rozvoja najmä z verejných zdrojov. Dôkazom tejto priority AVF sú aj podiely jednosálových a viacsálových kín na celkovom počte podaných žiadostí a na celkovom počte podporených žiadostí za roky 2010 – 2012.

Graf č. 4: podiely podaných a podporených žiadostí z AVF na projekty digitalizácie kín

Začiatok a postupné rozširovanie podpornej činnosti AVF v oblasti digitalizácie kín v Slovenskej republike prinieslo výrazný posun najmä v digitalizácii jednosálových kín. Nárast počtu digitalizovaných kinosál v porovnaní rokov 2009 a 2012 je zrejmý z nasledujúcej tabuľky.

počet digitálnych kinosál v SR	2009	2010	2011	2012
viacsálové	12	34	65	88
jednosálové	1	1	10	23

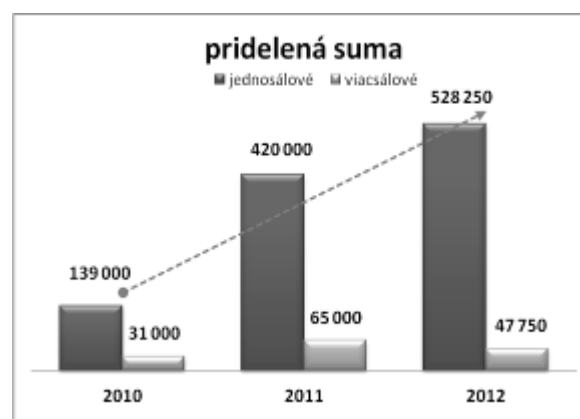
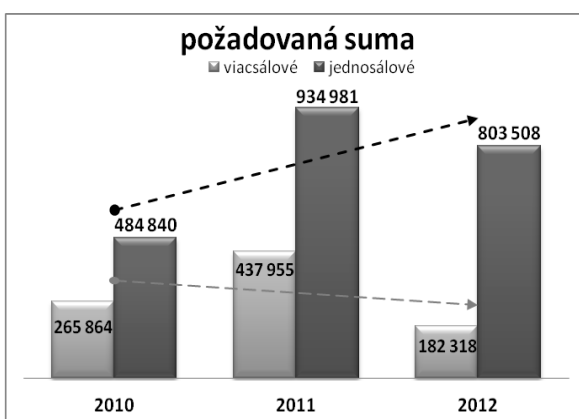
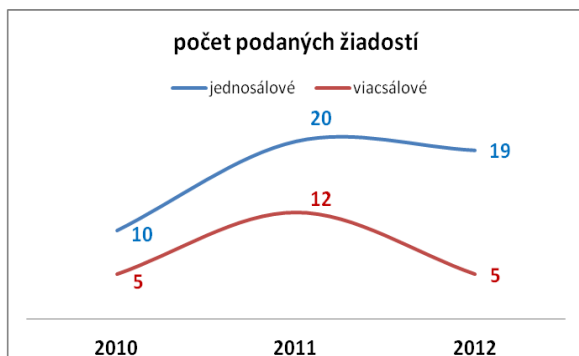
Digitalizácia kinosál v multiplexoch a vo viacsálových kinách sa aj v Slovenskej republike uskutočnila prevažne zo súkromných zdrojov (najmä prostredníctvom finančného modelu VPF). Z celkového počtu 88 digitalizovaných kinosál vo viacsálových kinách v roku 2012 len 7 (t.j. necelých 8%) bolo podporených AVF, pričom medzi podporenými viacsálovými kinami je aj jedno kino v správe štátnej príspevkovej organizácie (kino Lumière Slovenského filmového ústavu). Výrazne nižšia je aj priemerná suma podpory, ktorú AVF poskytol na digitalizáciu jednej kinosály vo viacsálovom kine (23 708 eur) v porovnaní s priemernou sumou podpory určenej pre jednosálové kiná (34 091 eur).

Pre jednosálové kiná je podpora z AVF výraznou pomocou, čoho dôkazom je aj to, že z celkového počtu 23 digitalizovaných jednosálových kín, ktoré už sú v aktívnej prevádzke v roku 2012, iba štyri kiná uskutočnili túto technologickú zmenu bez finančnej podpory z AVF a z toho iba tri kiná uskutočnili digitalizáciu v prevažnej miere zo súkromných zdrojov³¹. Väčšina jednosálových kín však svoju digitalizáciu môže uskutočniť len s podporou verejných zdrojov. Vzhľadom na disponibilné financie jednotlivých poskytovateľov je pritom zrejmé, že pri takejto podpore digitalizácie by mala byť nevyhnutne zabezpečená súčinnosť verejných financií na celoštátnej, regionálnej aj na miestnej úrovni.

Po necelých troch rokoch aktívneho pôsobenia AVF v podpore digitalizácie kín v Slovenskej republike je zrejmé, že táto orientácia podpornej činnosti AVF bola správna a priniesla aj

³¹ Kino Kultúra v Ružomberku ako prvé digitalizované jednosálové kino na Slovensku uskutočnilo svoju modernizáciu najmä z verejných zdrojov (rozpočet mesta). Ďalšie tri kiná (kino Moskva v Martine, kino X v Stupave a kino Geminilux v Bánovciach nad Bebravou) zabezpečili digitálnu technológiu zo súkromných zdrojov, a to najmä formou úveru alebo lízingu.

preukázateľné výsledky. Ich dôkazom je nárast počtu podporených žiadostí aj nárast celkovej sumy určenej na digitalizáciu najmä v zameraní na jednosálové kiná v období rokov 2010 – 2012.

Trend v počte podaných i podporených žiadostí, ako aj v celkovej sume pridelenej na digitalizáciu kín zaznamenal pri jednosálových kinách výrazný medziročný nárast najmä v roku 2011. Stalo sa tak aj vďaka mimoriadnemu príspevku, ktorý s účelovým určením na digitalizáciu kín poskytlo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky.

Nárast podpory z AVF v oblasti digitalizácie jednosálových kín je ešte výraznejší po odpočítaní opakovane podaných žiadostí na jednotlivé kiná. Z nasledujúcej tabuľky jednoznačne vyplýva aj výrazný nárast úspešnosti jednotlivých žiadateľov, ktorý je vyjadrený pomerom počtu podporených kín k počtu kín, ktoré v rokoch 2010 – 2012 požiadali o dotáciu z AVF.

JEDNOSÁLOVÉ KINÁ PODPORA Z AVF	2010	2011	2012	SPOLU
počet kín - podané žiadosti	8	18	18	44
počet kín - podporené žiadosti	4	13	15	32
PODIEL PODPORENÉ / PODANÉ	50,00%	72,22%	83,33%	72,73%

V roku 2012 AVF z vlastných zdrojov udržiava trend nárastu v počte podporených žiadostí aj v celkovom objeme pridelených finančných prostriedkov na digitalizáciu kín. Zároveň však treba zdôrazniť, že počet podporených žiadostí aj celková suma poskytnutých finančných prostriedkov na digitalizáciu kín dosiahli v roku 2012 maximálnu možnú úroveň vzhľadom na rozpočet AVF a na prerozdelenie jeho disponibilných finančných zdrojov na jednotlivé oblasti audiovizuálnej kultúry a priemyslu.

Zaujímavé je aj porovnanie vývoja priemerných nákladov na digitalizáciu jednej kinosály, v ktorom počas uplynulých troch rokov došlo k nárastu rozdielu medzi nákladmi na digitalizáciu jednosálového kina a na digitalizáciu viacsálového kina. Kým trend priemerných nákladov na digitalizáciu jednosálového kina zostal prakticky nezmenený, pri priemerných nákladoch na digitalizáciu viacsálového kina došlo v porovnaní rokov 2010 a 2011 k výraznému poklesu. Príčinou môže byť najmä jednotková cena digitálnej premietacej technológie, ktorá je pri viacsálovom kine a pri väčšom počte digitalizovaných kinosál pravdepodobne nižšia než cena pre odberateľa jedného zariadenia (jedsálové kino).

celkové náklady - priemer na jednu žiadosť (kinosálu)	2010	2011	2012
jedsálové	102 023	99 685	96 317
viacsálové	123 145	73 652	73 489

Z teritoriálneho hľadiska sa AVF v doterajšej podpore digitalizácie jednosálových kín usiloval o zabezpečenie technologického rozvoja so zacielením do všetkých samosprávnych krajov a území Slovenskej republiky. Samozrejme, teritoriálne členenie podporených kín a rozdiely medzi jednotlivými krajinami odzrkadľujú aj pripravenosť jednotlivých kín na digitalizáciu, ako aj schopnosť miestnych a regionálnych verejných zdrojov podieľať sa na spolufinancovaní digitalizácie. Nasledujúca tabuľka podrobne ilustruje regionálne členenie poskytnutej podpory z AVF.

kraj	počet podporených kín v kraji	podiel kraja	suma v kraji	podiel kraja
Bratislavský	6	18,75%	220 150	20,25%
Trnavský	5	15,63%	173 600	15,97%
Žilinský	5	15,63%	161 000	14,81%
Trenčiansky	4	12,50%	135 000	12,42%

Prešovský	4	12,50%	129 500	11,91%
Nitriansky	4	12,50%	123 500	11,36%
Banskobystrický	2	6,25%	73 000	6,71%
Košický	2	6,25%	71 500	6,58%
Spolu	32	100,00%	1 087 250	100,00%

Tab.: Prehľad počtu podporených kín a výšky udelenej podpory podľa krajov v Slovenskej republike

V rokoch 2010 – 2012 poskytol AVF na digitalizáciu kín zatiaľ celkovú sumu 1 231 000 eur, z čoho 88,32% predstavuje podpora jednosálových kín (spolu 1 087 250 eur) a 11,68% (spolu 143 750 eur) predstavuje podpora viacsálových kín. AVF podporil zatiaľ digitalizáciu celkom 39 kinosál, z čoho 82% (32 kinosál) tvoria jednosálové kiná a 18% (7 kinosál) tvoria viacsálové kiná. Viaceré z kín podporených v roku 2012 ešte len uskutočnia svoju digitalizáciu v priebehu roka 2013, no v súvislosti s podporou AVF možno konštatovať, že v oblasti jednosálových kín došlo v porovnaní so situáciou pred rokom 2010 k výraznému nárastu. Najmä vďaka aktívnemu pôsobeniu AVF v tejto oblasti bude v Slovenskej republike v najbližšom čase reálne digitalizovaných 36 jednosálových kín (z toho 4 bez podpory AVF), čo predstavuje cca 23% z celkového počtu 154 jednosálových, letných a alternatívnych kín, aktívne činných na konci roka 2012.

Výsledky doterajšej podpornej činnosti AVF v tejto oblasti za obdobie 2010-2012 sú najmä:

- výrazný nárast počtu kín, ktoré uskutočnili digitalizáciu alebo ktoré digitalizáciu uskutočnia v najbližšom období, pričom dôraz je najmä na jednosálové kiná (na konci roka 2009 bolo v Slovenskej republike jedno digitalizované jednosálové kino, v roku 2013 predpokladáme celkom 36 jednosálových digitálnych kín, pričom tento počet sa zvýši aj v nadväznosti na podporu udelenú z rozpočtu AVF v roku 2013),
- stúpol počet podaných žiadostí aj pripravenosť jednosálových kín na uskutočnenie digitalizácie,
- postupne narastá úspešnosť žiadostí na jednosálové kiná vyjadrená podielom podporených žiadostí k počtu podaných žiadostí (v roku 2010 bola úspešnosť žiadostí 50%, v roku 2012 je to už vyše 83%),
- stúpol počet podporených žiadostí aj celková suma určená na digitalizáciu kín, pričom počet podporených žiadostí aj priemerná suma poskytnutej podpory sú pri jednosálových kinách výrazne vyššie ako pri viacsálových,
- podpora digitalizácie sa orientuje na celé územie Slovenskej republiky, pričom regionálne rozdiely sú spôsobené reálnym potenciálom kín, rozširujúcou sa konkurenciou viacsálových kín, ako aj dostupnosťou spolufinancovania z verejných zdrojov na miestnej úrovni.

Podrobné výsledky podpornej činnosti AVF v digitalizácii kín za obdobie rokov 2010 – 2012 a v rozdelení jednotlivých údajov na jednosálové kiná a na viacsálové kiná obsahuje nasledovná tabuľka.

Audiovizuálny fond a digitalizácia kín	2010	2011	2012	SPOLU / PRIEMER
počet podaných žiadostí	15	32	24	71
z toho jednosálové	10	20	19	49
viacsálové	5	12	5	22
počet podporených	5	17	17	39
z toho jednosálové	4	13	15	32
viacsálové	1	4	2	7
požadovaná suma celkom	750 704	1 372 936	985 826	3 109 466

z toho jednosálové	484 840	934 981	803 508	2 223 329
viacsálové	265 864	437 955	182 318	886 137
požadovaná – priemer na 1 žiadosť	50 047	42 904	41 076	44 676
z toho jednosálové	48 484	46 749	42 290	45 841
viacsálové	53 173	36 496	36 464	42 044
schválená suma celkom	170 000	485 000	576 000	1 231 000
z toho jednosálové	139 000	420 000	528 250	1 087 250
viacsálové	31 000	65 000	47 750	143 750
schválená – priemer na 1 žiadosť	34 000	28 529	33 882	32 137
z toho jednosálové	34 750	32 308	35 217	34 091
viacsálové	31 000	16 250	23 875	23 708

V záujme čo najpodrobnejšieho zmapovania aktuálneho stavu v sieti jednosálových kín a následného určenia možných riešení v ďalšej stratégii digitalizácie kín v Slovenskej republike uskutočnil AVF osobitnú iniciatívu, ktorej výsledkom je podpora a realizácia výskumného projektu *Quo vadis cinema II*, ktorý s finančnou podporou AVF realizuje spoločnosť Film Europe s.r.o. Súčasťou projektu je aj podrobný terénny aj dotazníkový prieskum aktuálneho stavu kín v Slovenskej republike, ich podrobná pasportizácia, zmapovanie hlavných problémov ich prevádzky, programovania aj modernizácie, ako aj návrh riešení pre najbližšie obdobie tak, aby sa v Slovenskej republike podarilo vytvoriť efektívnu sieť fungujúcich jednosálových kín. Výstupom z projektu bude okrem iného aj konferencia určená najmä pre prevádzkovateľov kín a pre zástupcov verejnej správy na miestnej, regionálnej aj na celoštátnej úrovni, aby sa tak vytvoril priestor pre vzájomnú koordináciu aktivít a priorít v zabezpečení ďalšieho fungovania kín, ktoré predstavujú neoddeliteľnú a v mnohých ohľadoch aj nenahraditeľnú súčasť miestnej a regionálnej kultúry v Slovenskej republike.

II.5 POTENCIÁL JEDNOSÁLOVÝCH KÍN V SR A VÝZNAM ICH ZACHOVANIA V KONTEXTE MIESTNEJ KULTÚRY

Jednosálové kiná v Slovenskej republike majú svoju storočnú tradíciu, v minulosti zohrávali dôležitú kultúrno-spoločenskú úlohu. Budovy jednosálových kín vznikali na celom území Slovenskej republiky už od 20. rokov minulého storočia, v mnohých mestách bolo kino dlho jediným priestorom na kultúrne a spoločenské podujatia mesta a regiónu. V mnohých mestách sa od 50. resp. 60. rokov 20. storočia začali stavať viacúčelové kultúrne zariadenia, v ktorých sa koncentroval kultúrny život mesta či celého regiónu. V kultúrnych domoch sa združovali všetky kultúrno-spoločenské, vzdelávacie, divadelné a osvetové aktivity. Filmové projekcie v kultúrnych domoch patrili popri hosťujúcich divadelných predstaveniach medzi najväčšími navštevované a najžiadanejšie.

Jednosálové kiná v Slovenskej republike dodnes sídlia v dvoch typoch budov a to v budovách určených výlučne pre kino a v budovách viacúčelových kultúrnych zariadení, ktoré sa využívajú aj ako kinosály.³²

Digitalizácia, najmä jej finančné náklady, priniesli pre jednosálové kiná zásadnú zmenu. Jednosálové kiná v regiónoch Slovenskej republiky nedokázali finančne, technicky, ani svojou infraštruktúrou pohotovo reagovať na nové technologické trendy, ani konkurovať vznikajúcim multiplexom, začali strácať diváka a budovy jednosálových kín resp. kultúrnych domov začali pociťovať pokles diváckej návštevnosti.

³² K 31. októbru 2012 spoločnosť Film Europe s.r.o. robila prieskum v 135 jednosálových kinách vrátane letných kín a alternatívnych priestorov. Zo 135 jednosálových kín v Slovenskej republike je 20 kinosál a 115 viacúčelových sál vrátane letných kín, k jednosálovým kinám je v tomto prípade zaradené aj kino Lumière. Počet multiplexov je k 31. októbru 2012 v Slovenskej republike 18, spolu majú 88 kinosál, z toho 85 digitalizovaných. Viacúčelových sál v Slovenskej republike je však oveľa viac, prieskum sa sústredil na tie viacúčelové sály, v ktorých sa ešte v roku 2012 premietalo.

Multiplexy priniesli kvalitu v službách aj v obraze, ale prioritou ich programovej ponuky zostávajú komerčné filmy prevažne americkej produkcie. Úloha a funkcia jednosálových kín zostáva preto nenahraditeľná. Ich význam do budúcnosti spočíva najmä vo vytvorení alternatívnej programovej ponuky voči multiplexom a viacsálovým kinám. Aj napriek tomu, že viacsálové kiná budú pravdepodobne aj v budúcnosti mať väčšinový podiel na slovenskom distribučnom trhu, je dôležité, aby tento podiel bol vyvažovaný aj programovou ponukou jednosálových a alternatívnych kín. Jednosálové kiná - či už v samostatnej budove kina alebo ako súčasť kultúrneho centra - zostávajú jediným priestorom na kontinuálnu a systematickú podporu kvalitnej svetovej a európskej kinematografie s možnosťou kontinuálnej prezentácie filmovej kultúry a ponuky v oblasti audiovizuálneho vzdelávania. Zostávajú aj najdôležitejším priestorom na prezentáciu pôvodnej slovenskej filmovej tvorby. V mnohých regiónoch Slovenska sú jednosálové kiná pre mnohé vrstvy obyvateľstva dostupnejšie a to finančne, vzdialenosťou a často aj programovou ponukou.

Vytvorenie stabilnej siete digitalizovaných jednosálových kín významne pomôže udržať regionálnu kultúru v danom meste a regióne. V tom je základný potenciál jednosálových kín v Slovenskej republike. Na využitie tohto kultúrno-spoločenského potenciálu je nevyhnutný reálny záujem a finančná súčinnosť všetkých zúčastnených strán na celoštátnej aj na regionálnej úrovni.

II.6 HLAVNÉ PROBLÉMY PREVÁDZKY JEDNOSÁLOVÝCH KÍN

Medzi hlavné problémy prevádzky jednosálových kín, ktoré boli určené na základe výskumného projektu *Quo vadis cinema II*, je možné zaradiť nasledovné.

A. Priestorové problémy/ infraštruktúra

Jednosálové kiná v Slovenskej republike sa nachádzajú v dvoch typoch budov – budovy výlučne na účely kina a budovy ako viacúčelové kultúrne zariadenia. Samostatné budovy kín, v ktorých dnes sídlia jednosálové kiná, sa stavali od konca 20. rokov minulého storočia, kultúrne domy od 50. rokov minulého storočia. Takmer všetky tieto budovy sú v dezolátnom stave, v mnohých prípadoch sa do nich desiatky rokov neinvestovalo, sú v zlom technickom stave, často v jednotlivých mestách a obciach patria k najchádzajúcejším budovám. V niektorých prípadoch sa mesto resp. región vzdalo vlastníctva alebo rozhodovania vo vzťahu k svojim kultúrnym budovám a sú v Slovenskej republike aj mestá, v ktorých priestor pre kultúrno-spoločenské podujatia v súčasnosti celkom chýba (výnimočné prípady: zrekonštruované, resp. nové kultúrne domy – Vranov nad Topľou, Púchov, Smižany, Medzibrod, Trstená).

B. Technické problémy

Budovy jednosálových kín sú vybavené technikou na premietanie 35 mm filmov, často majú nedostatočné zvukové aj akustické vybavenie. Mnohé budovy majú aj komplexnejšie technické nedostatky, a to nielen tie, ktoré sa priamo viažu k prevádzke kina, ale aj nedostatky, ktoré výrazne limitujú či priam znemožňujú kontinuálnu prevádzku verejných podujatí (pozitívne príklady zdigitalizovaných jednosálových kín: Štúrovo, Trstená, Galanta, Lučenec, Martin. K 31. októbru 2012 môžeme uviesť 23 zdigitalizovaných jednosálových kín vrátane 2 letných kín).

C. Finančné problémy

Budovy jednosálových kín väčšinou patria do vlastníctva štátu alebo miest a obcí, len vo výnimočných prípadoch patria do súkromného vlastníctva, pričom po prechode viacerých budov do vlastníctva súkromných osôb kino v týchto budovách postupne zaniklo (napríklad len v užšom centre Bratislavy takto zaniklo desať z jedenástich jednosálových kín v dôsledku zmeny vlastníka budovy, v ktorej sa kino nachádzalo). Prevádzka jednosálového kina je teda z hľadiska súkromného vlastníka alebo prevádzkovateľa budovy nerentabilný spôsob využitia priestoru.

Do rekonštrukcie týchto budov vo vlastníctve štátu alebo obce jeho vlastníci roky neinvestovali žiadne finančné prostriedky a v podstate iba udržiava základnú prevádzku týchto budov. Dnes sa vlastníci, resp. správcovia týchto budov vo verejnom sektore nachádzajú v zložitej ekonomickej situácii, v mnohých prípadoch pred rekonštrukciou kultúrnych zariadení uprednostňujú investície do zdravotníctva, školstva, dopravy, občianskej vybavenosti a pod. Oprava a rekonštrukcie budov s kultúrnym využitím zostávajú až na výnimočné prípady v súčasnej dobe nereálne. V tejto ekonomickej situácii mestá nedokážu pokryť ani svoju finančnú spoluúčasť na digitalizácii. Dokonca sú prípady, keď mestá v rámci úsporných opatrení uvažujú o zrušení kultúrnych centier a o prechode správy budov kultúrnych centier priamo pod miestne úrady, pričom vo viacerých mestách sa to už v priebehu posledných rokov aj udialo. Pri finančnom zabezpečení je dôležité zväžiť najmä efektivitu vynaložených finančných prostriedkov a ak nie je budova kina alebo kultúrneho centra v dobrom technickom stave, je potrebné zväžiť aj možnú postupnosť financovania pri digitalizácii z verejných zdrojov. Digitalizácia kinosáľ bez kvalitnej infraštruktúry totiž ešte nie je zárukou zachovania kina, návratu jeho divákov a zvyšovania záujmu o kino.

D. Odborné problémy

Digitalizované kiná potrebujú inovatívny prístup nielen pri technológiách, ale aj pri logistike prísunu materiálu, pri programovaní, pri marketingu, pri obchode. Aj toto je oblasť, v ktorej je nedostatok kvalifikovaných a vzdelaných pracovníkov. V mestách, kde je odbornejší personál kina, sa ukazujú reálne výsledky. V tých mestách, kde sú jednosálové kiná už zdigitalizované, kde je úspešná súčinnosť štátu aj mesta, a zároveň má kino svoje odborné vedenie, tam sú aj viditeľné výsledky. Je preto okrem technického a finančného zabezpečenia digitalizácie nevyhnutné pokračovať aj vo vzdelávaní prevádzkovateľov resp. zamestnancov kina ako aj kultúrnych pracovníkov miest a obcí, aby priestor kina vnímali jeho návštevníci ako priestor vzdelávania, kultúry, ale aj obchodu.

Komplexným riešením priestorových, technických, finančných ako aj odborných problémov sa môže výrazným spôsobom skvalitniť priestor pre regionálnu aj národnú kultúru a napomôcť k skvalitneniu životného štýlu v mestách a regiónoch Slovenska. Vyprofilovaná sieť jednosálových kín sa môže stať kvalitnou programovou alternatívou k veľkým multiplexom. (Pozitívne príklady: Žilina – Stanica Zárečie, Štúrovo, Trenčín, Spišská Nová Ves, Liptovský Mikuláš, Bardejov, Nostalgia Bratislava, Galanta, Rimavská Sobota, Piešťany).

II.7 LIMITY DIGITALIZÁCIE NA STRANE PREVÁDZKOVATEĽOV

Medzi hlavné limity na strane prevádzkovateľov kín jednosálových kín, ktoré boli určené na základe výskumného projektu *Quo vadis cinema II*, je možné zaradiť nasledovné.

A. Stav budov

Stav viacúčelových miestnych kultúrnych centier, v ktorých sídli aj kino, je alarmujúci. Mnohé z nich neprešli desiatky rokov žiadnou rekonštrukciou – zlý stav sedadiel, zvukovej techniky, alarmujúci stav interiérov, minimálne služby návštevníkom, havarijný stav sociálnych zariadení, takmer nulové podmienky pre zdravotne postihnutých. Digitalizácia kinosáľ bez kvalitnej infraštruktúry nie je zárukou návratu divákov a zvyšovania záujmu o kino.

B. Kritéria AVF na spoluúčasť mesta, obce

Digitalizácia s vysokou finančnou spoluúčasťou nezohľadňuje veľkosť mesta, obce, počet obyvateľov, spádovú oblasť kina. Optimálnym sa javí zvýšenie dotácie na digitalizáciu kín zo strany AVF podmienenej záväznou spoluúčasťou mesta, resp. obce vo forme investičných nákladov mesta, resp. obce na opravu alebo na rekonštrukciu interiérov kín a kultúrnych centier, v ktorých sídli kino.

C. Vzdelávanie, osвета

Nový typ programovania – prechod z 35 mm na DCP, keď sa viacerí prevádzkovatelia a zamestnanci kín sa musia zorientovať v novom type prísunu materiálov ako aj v spôsobe programovania, ďalej vo filmových knižniciach spoločností, ako aj v marketingu a v informáciách k témam digitalizácie spolu s pozitívnymi príkladmi z úspešnej digitalizácie. Bude potrebné vytvoriť sieť prevádzkovateľov a zamestnancov kín a spoločne sa usilovať o hľadanie nových alternatívnych podôb kinodistribúcie v Slovenskej republike.

Taktiež bude potrebné poskytnúť jednosálovým kinám vhodný nástroj na orientáciu v programovej ponuke alternatívnych obsahov, ktoré môžu vo svojich kinách premietat', ako aj informácie o postupe a možnostiach získania práv na verejné uvedenie týchto audiovizuálnych obsahov (internetový programový „katalóg“ či databázu určenú najmä pre prevádzkovateľov jednosálových kín).

D. Regionálne štruktúry

Neznalosť problematiky a nezáujem regionálnych štruktúr o digitalizáciu kina v meste, obci, ako aj nezáujem miestnej verejnej správy o ďalšiu budúcnosť kina, pričom príčinou tohto nezáujmu je neraz najmä nedostatok informácií o tejto problematike a iné priority miestnej verejnej správy.

III. DIGITALIZÁCIA V ROKOCH 2013 – 2014

III.1 DIGITALIZÁCIA V ŠTANDARDOCH DCI A HD

V predchádzajúcich častiach textu (*porovnaj*: časť I.4) boli bližšie popísané technické podmienky digitalizácie kín, pričom boli načrtnuté základné alternatívy technického riešenia digitalizácie podľa konkrétnych podmienok jednotlivých kín. Na základe analýzy siete kín v Slovenskej republike je teda možné stanoviť dve základné alternatívy digitalizácie jednosálových kín: digitalizácia v štandarde DCI a digitalizácia v štandarde HD. Pre vyčíslenie potenciálneho počtu kinosál, ktoré by mohli byť zdigitalizované v rámci týchto dvoch možností je nevyhnutné určenie parametrov pre kino na uskutočnenie samotnej digitalizácie.

A. Parametre pre digitalizáciu kina v štandarde DCI

Vzhľadom na finančnú náročnosť a technickú špecifikáciu digitalizácie v štandarde DCI boli ako parametre pre digitalizáciu kina v štandarde DCI určené nasledovné:

- kvalitné priestorové podmienky,
- finančná spolupráca mesta, obce (úprava interiéru sály, investície do budovy),
- parametre kinosály,
- preukázateľný záujem mesta resp. obce na ďalšom fungovaní kina,
- kvalifikovaný prevádzkovateľ kina, resp. pracovník kultúry,
- počet obyvateľov mesta,
- potenciál spádovej oblasti regiónu,
- kontinuálna spolupráca so školami a osobitné vzdelávacie programy,
- výsledky návštevnosti za posledné roky,
- kvalitný program a programovanie aj nekomerčných filmov,
- minimálne 5 krát týždenne filmové projekcie,
- programovanie s 20% podielom európskej kinematografie (vrátane slovenských filmov).

B. Parametre pre digitalizáciu kina v štandarde HD

Vzhľadom na technickú špecifikáciu digitalizácie v štandarde HD boli ako parametre pre digitalizáciu kina v štandarde HD určené nasledovné:

- štandardne priestorové podmienky resp. nižšia kvalita,
- spolupráca mesta, obce pri úprave interiéru sály,
- parametre kinosály,
- kvalifikovaný prevádzkovateľ resp. správca kina, so zameraním na typ „klubového kina“,
- počet obyvateľov mesta,
- potenciál spádovej oblasti,
- kontinuálna spolupráca so školami a osobitné vzdelávacie programy,
- jediná forma na udržanie filmových projekcií,
- priemerný počet minimálne 50 filmových projekcií za rok,
- programovanie s podielom 25% európskej kinematografie vrátane slovenských filmov.

III.2 FINANČNÁ NÁROČNOSŤ DIGITALIZÁCIE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

V Slovenskej republike je k 31. októbru 2012 podľa aktuálneho prieskumu spoločnosti Film Europe s.r.o. a AVF (*Quo vadis cinema II*) aktívnych celkom 154 kín v štruktúre podľa nasledovnej tabuľky.

	počet kín	digitalizované	nedigitalizované a podporené	nedigitalizované a nepodporené
multiplexy (8 a viac sál)	3	3	0	0
viacsálové (2 až 7 sál)	16	15	1	0
jednosálové	135	23	9	103
SPOLU	154	41	10	103

Celkový počet digitálnych kinosál v Slovenskej republike je pritom výrazne vyšší, nakoľko v multiplexoch a viacsálových kinách sa nachádza v jednom „kine“ viac ako jedno plátno (sála). V blízkej budúcnosti by mali byť digitalizované všetky viacsálové kiná a približne jedna štvrtina z celkového počtu aktívnych jednosálových kín.

Podľa výsledkov návštevnosti roku 2011 len 35 kín spomedzi všetkých kín v Slovenskej republike³³ dosiahlo viac ako 10 tisíc predaných vstupeniek za rok (v priemere cca 192 divákov za týždeň a 27 divákov za deň). Zároveň len 28 kín malo celkový počet predstavení za rok viac ako 365 (t.j. v priemere jedno predstavenie denne) a až 76 kín (47%) uskutočnilo v roku 2011 menej ako 52 predstavení, čo je v priemere menej ako jedno predstavenie týždenne. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že väčšina jednosálových kín v Slovenskej republike sa nachádza v priestoroch kultúrnych domov, ktoré nie sú určené výlučne na premietanie filmov, ale uskutočňujú sa v nich aj iné aktivity. Z toho vyplýva jednak limitovaný potenciálny počet predstavení takýchto kín a jednak potreba takého technologického riešenia, ktoré umožní flexibilitu využívania kinosály v kultúrnom dome aj na iné účely (divadelné predstavenia, koncerty, vystúpenia, spoločenské podujatia a pod.).

Ak priemerná investícia na digitalizáciu jednej kinosály novou technológiou v štandarde D-cinema je cca 100 tisíc eur, odhadovaná efektívna návratnosť tejto investície je 5 rokov a základné delenie tržieb medzi kinom a distributérom je 50/50, tak by digitalizované kino malo mať ročné hrubé tržby najmenej vo výške 40 tis. eur, aby sa tak zabezpečila základná návratnosť investície do jeho digitalizácie. V roku 2011 dosiahlo takéto hrubé tržby v Slovenskej republike len 27 kín, z ktorých len jedno ešte nie je digitalizované, ale na konci roka 2012 je už podporené z AVF (kino Mladosť v Bratislave). Ďalších 12 kín dosiahlo ročné hrubé tržby v sume nad 20 tis. eur, čo predstavuje teoretickú návratnosť investície na digitalizáciu v horizonte až 10 rokov. Zvyšných 123 kín dosiahlo v roku 2011 hrubé tržby v celkovej sume nižšej ako 20 tis. eur.

Na konci roka 2012 možno podľa dostupných údajov, ako aj na základe výsledkov podrobného terénneho prieskumu konštatovať, že jednosálové kiná s vyšším diváckym potenciálom sú už všetky digitalizované, resp. podporené z AVF tak, aby sa ich digitalizácia mohla uskutočniť v najbližšom čase³⁴. Pre ostatné jednosálové kiná, pri ktorých je digitalizácia ešte možná vzhľadom na ich reálny dlhodobý divácky potenciál aj na programovú orientáciu, je potrebné hľadať iné možnosti digitalizácie aj modelov jej finančného zabezpečenia. V týchto prípadoch môže ísť najmä o digitalizáciu prostredníctvom integrovaného „all in one“ technického zariadenia (pri rozmeroch filmového plátna do 10 metrov a najmä v multifunkčných priestoroch kultúrnych domov) alebo o digitalizáciu na technickej úrovni E-cinema (obidve technické riešenia sú popísané v časti I.4). Zároveň vo finančnom zabezpečení môže ísť v takýchto prípadoch o kombináciu dotácie a pôžičky z AVF, pričom poskytnutá

³³ V roku 2011 bolo podľa údajov Združenia pracovníkov a prevádzkovateľov kín v SR v prevádzke celkom 162 kín, ktoré uskutočnili aspoň jedno verejné predstavenie za rok.

³⁴ Pri kinách v správe miest alebo mestských organizácií je proces obstarania digitálnej technológie zväčša časovo náročnejší vzhľadom na nevyhnutnosť verejného obstarávania a zabezpečenia spolufinancovania z prostriedkov rozpočtu mesta/obce.

pôžička by bola garantovaná obcou/mestom a v skutočnosti by tak iba predstavovala rozloženie spolufinancovania digitalizácie z rozpočtu obce do obdobia viacerých rokov.³⁵ Pri tých kinách, kde z hľadiska ich programového profilu a diváckeho potenciálu postačuje digitalizácia na technologickej úrovni E-cinema (alternatívne kiná, filmové kluby a malé kiná s priemerným počtom filmových predstavení jedno týždne), je možné finančne zabezpečiť túto digitalizáciu vo výške 90% z prostriedkov AVF, pričom tieto prostriedky by boli poskytnuté naraz pri uskutočnení digitalizácie tiež formou kombinácie dotácie a pôžičky v ich vhodnom vzájomnom pomere (napríklad 40% dotácia, 50% pôžička a 10% povinné spolufinancovanie žiadateľom).

Vzhľadom na výsledky podrobného terénneho výskumu zameraného na aktuálny stav jednosálových kín na Slovensku, ktoré zatiaľ nie sú digitalizované, je potrebné pristupovať k návrhom riešenia pre jednotlivé kiná diferencovane – predovšetkým na základe podrobnej analýzy ich potenciálu, programového zamerania, technického vybavenia a dosahovaných výsledkov, aby tak bolo možné pre každé kino navrhnúť to najvhodnejšie riešenie vo vzťahu k výberu vhodnej technológie a jej finančnej náročnosti, aby sa tak dosiahla čo najväčšia miera efektívneho využitia investovaných verejných finančných prostriedkov.

Odhadovaná finančná náročnosť digitalizácie jednosálových kín v rokoch 2013 – 2014						
Technológia	suma v eur na 1 kino	odhadovaný počet kín³⁶	celková potrebná suma	suma na iné nevyhnutné aktivity³⁷	z toho celoštátne zdroje³⁸	rozpočet miestnych samospráv³⁹
D-cinema štandard nová	100 000	10	1 000 000	200 000	600 000	600 000
D-cinema štandard repasovaná	40 000	15	600 000	300 000	540 000	360 000
D-cinema „all in one“	50 000	20	1 000 000	400 000	900 000	500 000
E-cinema štandard HD	15 000	25	375 000	250 000	330 000	295 000
SPOLU		70	2 975 000	1 150 000	2 370 000	1 755 000
					z toho:	
					AVF:	
					970 000	
					štátny rozpočet:	
					1 400 000	

³⁵ Príklad: ak vstupná investícia do digitalizácie prostredníctvom integrovaného zariadenia aj s nevyhnutnými sprievodnými úpravami priestorov, zvuku a vzduchotechniky predstavuje finančnú náročnosť cca 75 tis. eur, tak v prvom roku by prevádzkovateľ kina mohol dostať dotáciu z AVF v sume 33,5 tis. eur (t.j. doterajšia priemerná suma dotácie na jednosálové kino) a zároveň by zabezpečil povinné spolufinancovanie v minimálnej miere sumou 7,5 tis. eur. Zvyšných 35 tis. eur by mohol dostať ako pôžičku od AVF, ktorú by splatil v priebehu nasledujúcich troch rokov sumou cca 12 tis. eur ročne pri základnej úrokovej sadzbe poskytnutej pôžičky.

³⁶ Na základe podrobného spracovania výsledkov terénneho a dotazníkového prieskumu, ktorý v mesiacoch september a október 2012 s podporou AVF uskutočnila spoločnosť Film Europe s.r.o., bude možné do 31. decembra 2012 presne určiť počet kín vo vzťahu k vhodnosti jednotlivého typu technológie na ich digitalizáciu.

³⁷ Odhadovaná celková suma na sprievodné investície (zvuk, sedadlá, vybavenie a pod.) jednotlivých kín v priemernej výške 20 tis. eur/kino pri technológii D-cinema a 10 tis. eur/kino s technológiou E-cinema.

³⁸ Rozpočet AVF a mimoriadny príspevok zo štátneho rozpočtu na realizáciu úlohy z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2012-2016. Aj kombinácia dotácie a pôžičky predstavuje potrebu disponibilných finančných prostriedkov pred uskutočnením investície do digitalizácie.

³⁹ Len vstupná investícia pred digitalizáciou (spolufinancovanie) a na uskutočnenie sprievodných investícií, bez započítania splátok pôžičky poskytnutej z AVF.

Celková odhadovaná finančná náročnosť zabezpečenia digitalizácie jednosálových kín v Slovenskej republike v rokoch 2013 a 2014 tak v súčte predstavuje sumu 4 125 tis. eur, z čoho sumu 2 370 tis. eur (cca 57%) by bolo potrebné zabezpečiť zo zdrojov na celoštátnej úrovni a sumu 1 755 tis. eur (cca 43%) na úrovni rozpočtov miestnych samospráv a samosprávnych krajov. Zároveň pri kombinácii dotácie a pôžičky poskytnutej zo zdrojov na celoštátnej úrovni v odhadovanom východiskovom pomere 70% dotácia a 30% pôžička by sa v nasledujúcich rokoch do rozpočtu na celoštátnej úrovni malo z rozpočtov na miestnej úrovni vrátiť cca 710 tis. eur, čím by sa definitívny vzájomný pomer medzi financovaním digitalizácie z celoštátnej úrovne a z miestnej úrovne zmenil na cca 40/60.

III.3 FINANCOVANIE DIGITALIZÁCIE

AVF vstúpil do podpory digitalizácie kín v Slovenskej republike z verejných zdrojov s pôsobnosťou na celoštátnej úrovni ako vôbec prvá inštitúcia v doterajšej histórii kinematografie v Slovenskej republike. AVF začal svoju podpornú činnosť uskutočňovať v roku 2010 a už od začiatku svojho aktívneho pôsobenia určil digitalizáciu kín ako jednu zo svojich programových priorit. Podpora z AVF je pritom z hľadiska digitalizácie jednosálových kín v Slovenskej republike kľúčovou, čo dokazuje fakt, že z celkovo 23 digitalizovaných jednosálových kín v aktívnej prevádzke v roku 2012 boli len 4 zdigitalizované bez podpory AVF. V rokoch 2010 – 2012 AVF podporil digitalizáciu kín celkovou sumou 1 231 000 eur, z ktorej až 88% tvorí podpora jednosálových kín.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že hoci AVF od začiatku určil digitalizáciu kín ako jednu z hlavných priorit svojej podpornej činnosti, jej dominantným zameraním prirodzene zostáva podpora tvorby, vývoja, produkcie a distribúcie audiovizuálnych diel. Napriek tomu, že aj v nasledujúcich rokoch bude pokračovať podpora digitalizácie kín z prostriedkov AVF, nie je možné ani dočasne riešiť podporu tejto oblasti „na úkor“ iných oblastí audiovizuálnej kultúry. Na naplnenie cieľov určených v tejto stratégii je preto potrebné vyčleniť ďalšie dodatočné finančné prostriedky, ktoré by prispeli ku komplexnej záchrane siete kín v Slovenskej republike tak, ako je táto záchrana definovaná v stratégii.

V Programovom vyhlásení vlády Slovenskej republiky na roky 2012 – 2016 sa uvádza, že *„prostredníctvom Audiovizuálneho fondu sa vláda zameria na zlepšovanie dostupnosti audiovizuálnych kultúrnych obsahov cez efektívny systém podpory distribúcie slovenských diel a projektov digitalizácie kín“*. Vzhľadom na v stratégii určené riešenia akútnych problémov súvisiacich s digitalizáciou jednosálových kín v Slovenskej republike bude potrebné rokovať s Ministerstvom financií Slovenskej republiky ohľadom zabezpečenia finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu v sume 700 tis. eur ročne, ktoré budú účelovo určené na zabezpečenie digitalizácie kín. Okrem týchto finančných prostriedkov bude digitalizácia kín, popri podpore zo štandardných zdrojov Audiovizuálneho fondu v ročnom objeme približne 500 tis. eur, spolufinancovaná taktiež vo veľkej miere z prostriedkov samospráv, v ktorých správe sa väčšina jednosálových kín v Slovenskej republike nachádza.

III.4 NÁVRH OPATRENÍ NA ZABEZPEČENIE DIGITALIZÁCIE JEDNOSÁLOVÝCH KÍN V SLOVENSKEJ REPUBLIKE V ROKOCH 2013 A 2014

1. Dokončiť podrobný prieskum jednosálových kín v Slovenskej republike

s nasledovnými výstupmi:

- a) určenie základných parametrov kina pre uskutočnenie digitalizácie a vytipovať okruh kín, ktorých digitalizácia môže byť efektívna,
- b) určenie podrobných parametrov kina pre jednotlivé technológie digitalizácie a navrhnúť, pre ktoré kiná je aká technológia optimálna,

- c) pri kinách vytipovaných na digitalizáciu zmapovať podrobne možnosti spolufinancovania digitalizácie na miestnej úrovni a následne navrhnúť konkrétne možnosti finančného zabezpečenia digitalizácie jednotlivých kín,
- d) pripraviť konferenciu o možnostiach digitalizácie kín s účasťou zástupcov verejnej správy na celoštátnej, regionálnej aj miestnej úrovni, prevádzkovateľov kín, distributérov filmov a poskytovateľov digitálnych technológií,
- e) rozpracovať ponuku školiacich a tréningových programov pre prevádzkovateľov tých kín, ktoré uskutočnili alebo uskutočnia svoju digitalizáciu,
- f) rozpracovať návrh komunikačnej stratégie projektu digitalizácie jednosálových kín v Slovenskej republike pod názvom „*Máme radi kino*“,
- g) iniciovať rokovania s Rozhlasom a televíziou Slovenska o zabezpečení konkrétnych komunikačných a informačných aktivít v súvislosti s projektom digitalizácie jednosálových kín v Slovenskej republike.

TERMÍN: 31. december 2012.

ZODPOVEDNÍ: AVF, Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky.

2. V štruktúre podpornej činnosti Audiovizuálneho fondu na rok 2013 a 2014, v rozpočte Audiovizuálneho fondu na rok 2013 a 2014 a v administratíve Audiovizuálneho fondu zabezpečiť

- a) digitalizáciu jednosálových kín ako prioritu podpornej činnosti,
- b) možnosť poskytovať finančné prostriedky na digitalizáciu kín technológiou D-cinema aj technológiou E-cinema HD,
- c) možnosť poskytovať finančné prostriedky na digitalizáciu formou dotácie aj formou pôžičky, resp. ich kombinácie, vrátane rozdielnej miery spolufinancovania (s minimálnym povinným spolufinancovaním projektu žiadateľom vo výške 10% celkových nákladov na digitalizáciu),
- d) finančné prostriedky na digitalizáciu kín v celkovom objeme na úrovni roka 2012 a s možnosťou dofinancovania digitalizácie z rezervy AVF,
- e) finančné prostriedky na podporu vzdelávacích, tréningových a komunikačných aktivít určených pre prevádzkovateľov kín v súvislosti s digitalizáciou,
- f) osobitnú tematickú výzvu zacielenú na projekt integrovanej obsahovej platformy („content networking“) s prioritným určením pre programovanie filmových predstavení v jednosálových kinách a s možnou podporou takéhoto projektu z finančných zdrojov AVF v roku 2014,
- g) administratívu žiadostí a metodickú pomoc pre žiadateľov o finančné prostriedky v súvislosti s projektom digitalizácie kín v Slovenskej republike a jeho finančnej podpory z verejných zdrojov.

TERMÍN: na rok 2013 do 31. decembra 2012

na rok 2014 do 31. decembra 2013

ZODPOVEDNÝ: Audiovizuálny fond.

3. Predložiť stratégiu na rokovanie Vlády Slovenskej republiky

s nasledovnými výstupmi:

- a) zabezpečiť komunikáciu a koordináciu aktivít v oblasti verejnej správy na celoštátnej úrovni (Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, AVF) a na úrovni samosprávnych krajov aj obcí v tých lokalitách, v ktorých budú na základe podrobného prieskumu vytipované kiná na digitalizáciu,
- b) rokovať s Ministerstvom financií Slovenskej republiky o možnosti príspevku zo štátneho rozpočtu v sume 700 tis. eur ročne, ktorý by bol poskytnutý v rokoch 2013 a 2014 a účelovo určený na zabezpečenie digitalizácie kín ako úlohy vyplývajúcej z programového vyhlásenia vlády,
- c) určiť podmienky na použitie účelovo určeného príspevku tak, aby bola zabezpečená efektivita a primeraná návratnosť investície do digitalizácie kín.

TERMÍN: body a) a c) 31. december 2013

bod b) prvý štvrtrok 2013

ZODPOVEDNÝ: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (v spolupráci s AVF).

* * * * *